

edirne

T.C. EDİRNE VALİLİĞİ İL ÖZEL İDARESİ YAYINIDIR

NİSAN-MAYIS-HAZİRAN 2006 SAYI 18 2006-2

Tarihin Suskun Tanıkları; Mezar Taşları

Vakıf Eserleri
Parlak Günlerine
Kavuşuyor

Sultan Murat
Han'ın Rüyası;
Muradiye

Markalaşan
Lezzet; Edirne
Tava Ciğeri

Ahmet Badi ve
Rıyaz-ı Belde i
Edirne

Abi böyle bir
kahvaltı lezzetine
ne denir?

Afiyet
bal olsun denir,
ne denecek?

Kapak Fotoğrafı:
Sittü Şah Sultan Mezar Taşı
Fotoğraf: Behiç Günalan
Arka Kapak:
Muradiye Altgen Mavi-Beyaz Çinileri
Fotoğraf: Erzade Ertem

- 10**
Er Meydanı'nda
645. Buluşma
- 12**
Tarihin suskun Tanıkları;
Mezar Taşları
- 14**
Vakif Eserleri Parlak
Günlerine Kavuşuyor
- 16**
Sultan Murat Han'ın Rüyası;
Muradiye
- 18**
Markalaşan Lezzet;
Edirne Tava Çiğeri
- 20**
Sinan'ın Edirne'si
- 22**
Ahmet Badi
Süreyya Beyzadeoğlu
- 26**
Doğal Güzelliklerimiz:
Medciye
- 28**
AB'ye Komşu Mahalleimiz;
Karaağaç
- 30**
Tarih ve Kültüre Adanan
Onurlu Bir Anıt;
Oral Onur

Nusret Miroğlu
Edirne Valisi
Governor of Edirne

**Geleneklerimizi geleceğe
elbirliğiyle taşıyalım...**

Let us carry our traditions
to the future together...

Our traditions strengthen our union and cooperation that has come from generation to generation. Every single part of our country that unites east and west has a different identity by the power of these traditions.

We had felt proud in one of the biggest of these traditions at 645th anniversary of it. Kırkpınar, which our ancestors have taken to today by keeping so well for 7 centuries, is a historical and cultural value that so many nations are not granted.

It is our duty to carry Kırkpınar that makes Edirne different and strong to the future without losing its essence. All the people and associations should take responsibilities both to make Edirne educate famous wrestlers like in the past, and to live Kırkpınar with activities that is suitable for its name. The success that we shall achieve by remedying organizational defects and bringing deficiencies shall carry Kırkpınar and Edirne to better positions.

One of the biggest heritages that the history had left us is vakif system (charitable foundations). Most of the historical works that are symbols of our culture have survived by the virtues of this system. We are proud to see that Vakıflar Genel Müdürlüğü (headquarters of Vakıf works) have made the opening of 317 works those restoration have been completed in the past 3.5 years in the Marmara region. The restoration of 17 of the historical works in Edirne has been completed and big effort is being given for the new projects. Vakıf also bears a big meaning for the people in need because it makes the tradition of help live.

Geleneklerimizi, Türk toplumunu kaynaştıran ve yüzyıllar boyunca nesilden nesile gelişerek gelen, birlik ve beraberlik gücümüzü pekiştirmektedir. Doğu ile Batı uygarlığı arasında köprü görevi gören ülkemizin her yörenin bu güçlü geleneklerin varlığıyla ayrı bir kimliğe sahip.

Bu geleneklerin en büyüklerinden birinin gururunu, 645'inci yıldönümünde tekrar yaşadık. Atalarımızın 7 asır boyunca sımsıkı sarılarak bugüne getirdiği Kırkpınar, çoğu millette nadiren nasip olabilecek tarih ve kültür değeridir.

Edirne'yi farklı ve güçlü yapan Kırkpınar geleceğini, özünü kaybetmeden geleceğe taşımak bugün bizlerin görevi. Gerek Edirne'nin, tarihte olduğu gibi, şöhretli pehlivanlar yetiştirmesi ve gerekse, Kırkpınar'ın şanına yakışır etkinliklerle yaşanması hususunda, tüm kurum ve kişiler sorumluluk üstlenmelidir. Organizasyon aksaklıkları ve tanıtım eksikliklerinin hızlı ve doğru bir şekilde giderilmesi elde edilecek başarı, Edirne'yi ve Kırkpınar'ı daha üst seviyelere taşıyacaktır.

Tarihin bize miras bıraktığı en büyük değerlerden biri de Vakıf sistemidir. Medeniyetimizin simgesi olan tarihi eserlerimizin büyük kısmının bugüne gelebilmesi bu sistem sayesinde mümkün olmuştur. Vakıf eserlerinin yokluğu Edirne'de, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün geçmiş 3,5 yılda Marmara Bölgesi'nde restorasyonunu tamamladığı 317 eserin açılışının yapılmasını sağladı. Edirne'deki eserlerin 17'sinin onarımı tamamlanmış ve yeni projelerin uygulanması için gayret sarfediliyor. Vakıf ayrıca tarihten gelen yardım geleceğini bugün de sürdürmesi bakımından ihtiyaç sahibi vatandaşımız için büyük anlam taşıyor.

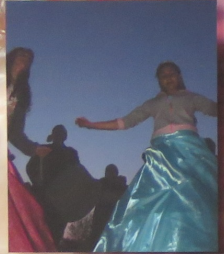

Kakava Ateşi Sönmeyecek...

Fotoğraflar: Behic Günalan

Her yıl 5-6 Mayıs tarihlerinde, Sarayıçî'nde yapılan 'Kakava Şenlikleri'nde baharın gelişi coşkuyla kutlanıyor. Geleneksel kimliğiyle, her geçen yıl daha fazla ilgi gösterilen Kakava Şenlikleri, Romanlar için ayrı bir anlam taşıyor. Yerli ve yabancı izleyicilerin akınına uğrayan Kakava'da, en çok ilgiyi, Romanların Tunca Nehri kıyısında yaptığı gösteriler çekiyor.

Roman geleneklerine göre evlenen çağına gelen kızlar, 6 Mayıs sabahı güneş doğmadan, gelinlikleriyle nehir

kenarına geliyor. Davul zurna eşliğinde oynayarak baharın gelişini kutlayan Romanlar şarkılar söylüyor ve iyi bir hayat için dilek tutuyor...

Kötülüklerin uzak durmasını isteyen kadınlar, nehir kenarına getirdikleri at arabalarını, ağaçlardan koparıldıkları yeşil dallarla süslüyor. Bir yılın sağlıklı geçmesini isteyen Roman gençleri de Tunca Nehri'ne girerek yüzüyor. Romanlar, yakınları için de şişelere nehir suyu doldurup evlerine götürüyor.

Hıdrellez Festivali'nde renkli gösteriler

EDİRNE Valiliği tarafından bu yıl ikincisi düzenlenen 'Edirne Uluslararası Hıdrellez Festivali'ne Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullatif Şener de katıldı. 6 Mayıs Cumartesi günü yapılan festival, renkli gösterilere sahne oldu.

Bakan Şener'le birlikte, Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedeği, Edirne Milletvekili Ali Ayaz, Kırkpınar Ağası Adem Tüysüz, yabancı ve yerli dans gruplarının katıldığı gösterileri, kalabalık bir halk topluluğu izledi.

Sarıyıçî'ndeki festival alanının giri-

Fotoğraflar: Ercan Dakin

şinde, öğrenciler renkli yumurtalar dağıttı, ardından niyetler çekildi. Kültür ve Turizm Müdürlüğü Roman Halk Dansları Topluluğu'nun gösterisi, yerli ve yabancı halkoyunları, ritim grubunun darbuka sovu, yağlı güreş gösterileri ile çeşitli etkinliklerin yer aldığı Hıdrellez Festivali'yle, Edirneliler unutulmaz bir gün yaşadı.

Taş Odalar turizmin hizmetinde

EDİRNE'de ilk Osmanlı Sarayı'nın (Sarayı Atık) bulunduğu alandaki Taş Odalar'ın restorasyonu tamamlandı ve turizm tesisi olarak işletmeye açıldı.

Fatih Sultan Mehmet'in çocukluğunu geçtiği; daha sonra Selimiye'nin yapımı sırasında çalışanlarca kullanıldığı bilinen Sarayı-Atık'teki sivil mimari örneği Taş Odalar, restoran ve otel olarak hizmet veriyor. Vakıflar Bölge Müdürü'nün yaptırdığı restorasyonun ardından, işletmesi özel sektöre ihale edilen tesisin açılışı 30 Haziran 2006 Cuma günü Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin'in katıldığı bir törenle yapıldı. Bakan Şahin, açılış töreninde, vakıfların tüm eserleri ayakta tutmakla görevli olduğunu belirterek, bunun için Edirne'ye 2006 yılında 10 trilyon ödenek ayrıldığını söyledi.

Sınır Ötesi İşbirliği'nde 'uygun proje' eğitimi

Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Ortak Küçük Projeler Hibe Programı, nisan ayında düzenlenen eğitim programlarıyla tanıtıldı. Seminerlerde katılımcılara, Ortak Küçük Projeler Fonu'na başvuracak projelerde aranan nitelikler, proje geliştirirken karşılaşılabilecek sorunları çözümlenebilir ve başarılarının uygun bir şekilde yapılabileceğini sağlamak amacıyla eğitim verildi.

Ortak Küçük Projeler Fonu'na; Edirne ve Kırklareli illerinde faaliyet gösteren ve kar amacı gütmeyen tüzel kişiliğe sahip, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili tüm yerel mesyatliler başvurabiliyor. Şu ana kadar 29 başvurunun 9'u kabul edildi.

Edirne'nin Gelişme Dinamikleri Değerlendirildi

Kamu ve yerel yöneticiler, özel sektör ve üniversite temsilcileri ile Dünya Gazetesi yazarlarının katılımıyla düzenlenen toplantılarda, kentin ekonomik gelişme olanakları değerlendirildi. Nisan ve haziran aylarında yapılan toplantılarda, Edirne'nin ekonomik sorunları ve alınması gereken önlemler tartışıldı.

'İş Geliştirme' sorunları masaya yatırıldı

Edirne'nin ekonomik sorunlarının ve çözüm önerilerinin tartışıldığı II. İş Geliştirme Toplantısı; Edirne Valiliği, Edirne Ticaret ve Sanayi Odası, Edirne Ticaret Borsası, Edirne Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'nin katkıları ve Dünya Gazetesi işbirliği ile 18 Nisan 2006 salı günü yapıldı.

DSİ Konferans Salonu'nda düzenlenen toplantıya, Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Vali Yardımcısı Cengizhan Aksoy, ETO Başkanı Ümit Mihayyanlar, Edirne Ticaret Borsası Başkanı Mustafa Yardımcı, Edirne Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Okyar Yayalar, Edirne Belediye Başkanvekili Namık Kemal Dölekten, Trakya Üniversitesi Rektörü Enver Duran, Trakya Birlik Genel Müdürü İsa Göçke ve çok sayıda işadamları katıldı.

Dünya Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Osman Arolat'ın yönettiği panele, Yazar ve Ekonomist Prof. Dr. Mithat Melin, Dünya Gazetesi Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım ve Merkez Bankası'nın eski başkanı Gazi Erçel de konuşmacı olarak katıldılar.

Toplantının, gelişmeleri tahlil etmek için önemli bir fırsat olduğunu belirten Edirne Valisi Nusret Miroğlu "Yılda 6 milyon kişi, Edirne'den, yurtdışına giriş-çıkış yapıyor. Biz bu insanlardan turizm bakımından yararlanmanın yollarını aramalıyız" dedi.

Panelde konuşan, Edirne Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Okyar Yayalar, "Burası bir sınır kenti, bu nedenle konuşularımızla ilişkilerimizin güçlendirilmesi gerekiyor, Yunanlılar geliyor ancak sınır ticareti farklı düzenlemelerle zorlaştırılıyor" dedi.

Edirne'nin tarım bölgesi olduğuna dikkat çeken Edirne Ticaret Borsası Başkanı Mustafa Yardımcı da, tarımda envanter çıkarılmasının gerekliliğini vurguladı. Edirne Belediye Başkanvekili Namık Kemal Dölekten ise, Edirne'nin en büyük sorununun teşvik alamamak olduğunu söyledi.

'Ortak Akıl' toplantısı

Edirne'nin bölgesel ticaretinin geliştirilmesinde etkin rol üstlenmesi hedeflenen 'Balkan Ticaret Merkezi' projesi; Edirne Valiliği, Edirne Ticaret ve Sanayi Odası (ETSO), Edirne Ticaret Borsası (ETB), Edirne Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (ESSOB) ve Dünya Gazetesi işbirliğiyle düzenlenen toplantıda tartışıldı.

SON beş yıldır kentin gündeminde bulunan Bölgesel Ticaret Merkezi'nin hayata geçirilmesini ilgili gelişmeler, 6 Haziran 2006 Salı günü ETSO Konferans Salonu'nda düzenlenen Ortak Akıl toplantısında değerlendirildi. Merkezinde nerede ve nasıl yapılacağı; AB fonlarıyla restore edilen Ekmeğezaade Ahmetpaşa Kervansarayı ile Trakya Üniversitesi'nin yapacağı Balkan Kongre Vadisi projelerinin Bölgesel Ticaret Merkezi Projesi'yle ne şekilde ilişkilendirileceği gibi sorulara cevap aranan toplantıda, görüş ve düşünceler dile getirildi.

Toplantıya Edirne Valisi Nusret Miroğlu, ETSO Başkanı Ümit Mihayyanlar, Edirne Ticaret Borsası Başkanı Mustafa Yardımcı, Esnaf ve Sanatkarlar

Odası Başkanı Emin İnag, Dünya Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Osman Arolat, gazetesinin köşe yazarları Gazi Erçel ve Kenan Mortan, Türkiye İhracatçılar Meclisi Genel Sekreteri Prof. Dr. Emre Alkim ve Trakya Üniversitesi Rektörü Enver Duran konuşmacı olarak katıldı.

Son zamanlarda turizm alanında olumlu gelişmeler yaşandığına dikkat çeken Edirne Valisi Miroğlu, Kapıkule Sınır Kapısı'ndan yılda 5-6 milyon kişinin geçtiğini, sınır kapısından giriş yapanların şehre uğraması için çözüm yolları aranması gerektiğini belirterek "Bu noktada karşımıza konaklama sorunu çıkıyor" dedi.

Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Enver Duran ise; üniversitede, 'tarımsal pazarlama' ismiyle yeni bir bölüm açtıklarını, öğrencilerin bu tür konularda eğitim almalarıyla, Edirne ekonomisine faydalı işler yapılabileceğini inandığını, gerekli potansiyeli eğitimle değerlendirilecekleri söyledi.

Toplantıya katılan ETSO Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Mihayyanlar da Edirne Organize Sanayi Bölgesi'nin geliştirilmesi için yapılan çalışmalarla ilgili açıklamalarda bulundu.

Konuşmaların ardından Dünya Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Osman Arolat ve Dünya Gazetesi yazarları Gazi Erçel ve Kenan Mortan, işadamlarının sorunlarını yanıtladı. ■

Edirne OSB sanayiciler için avantaj

Bölge ekonomisinin canlanmasına katkı sağlanması beklenen Edirne Organize Sanayi Bölgesi'nde ilk satışlar yapıldı. Mayıs ayında OSB'de yatırım yapacak iki firma ile arsa tahsis için protokol imzalandı. OSB'ye ilgi, haziran ayında da sürdü.

EDİRNE OSB'nin İstanbul'daki tanıtım girişimlerinin olumlu sonuç vermesinin ardından satışlar da başladı. İstanbullu yatırımcıların ilgi gösterdiği OSB'de, üç parsel için sözleşme imzalandı.

OSB'de arsa tahsis için protokol imzalayan Sanko ve Plastikay yöneticileriyle, suni deri üretimi yapacak İshak Haliloğlu, Edirne'yi, Avrupa'ya ve İstanbul'a yakın olması ve gümrük kapıları nedeniyle tercih ettiklerini ifade ettiler. Haliloğlu, kumalak sanayi tesisinde 50 kişiye iş imkanı sağlayacaklarını söyledi.

2002 yılından beri ilk kez arazi tahsis yapıldığını belirten Vali Nusret Miroğlu da, Edirne'nin büyük yünden yatırım için cazip olduğunu, firmaların Edirne OSB'ye yatırım yaptıkları için pişman olmayacaklarını söyledi. OSB'ye, genelde plastik ve suni deriden talep

geldiğini açıklayan Vali Nusret Miroğlu, bu yıl üçüncü satış gerçekleştiğini ifade etti. Uzun süredir bir faaliyeti olmadığı, ancak satışta hareketliliğin yeni yeni başladığını dile getiren Miroğlu, Avrupa Birliği üyesi olan Yunanistan ile yakın zamanda AB'ye girecek Bulgaristan'ın komşusu Edirne'nin, '30 kilometre sonra Avrupa'ya adım atılan bir kent' olduğuna dikkat çekti. Edirne OSB'nin şirketler için çok büyük avantajlar sağladığını belirten Vali Miroğlu, yatırım için gelenlerden, diğer yatırımcılara Edirne OSB'yi tavsiye etmesini istedi. Edirne OSB Müdürü Hüseyin Özalp ise, sırada 60 başvurumun daha olduğunu açıkladı.

KÖYDES Projesi'nde örnek işbirliği

Uzunköprü İlçesine bağlı Çakmak Köyü'nde, köy okulu, Atatürk büstleri ve çeşitli fiziki mekanlar, Köy Destek Uygulaması kapsamında Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Edirne Valiliği, Uzunköprü Kaymaklığı, Uzunköprü Belediyesi, Uzunköprü Kaymaklığı ve hayrsevlerin örnek dayanışmasıyla yapıldı.

ÇAKMAK Köyü İlköğretim Okulu Köy Destek Uygulaması kapsamında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Keşan 4. Mekanize Piyade Tuğay Komutanlığı, Edirne Valiliği, Uzunköprü Kaymaklığı, Uzunköprü Belediyesi ve hayrsev Nilgün-Binçur Sonmez çifrimin katkılarıyla başta suni yenilendi.

Aydınlatmada, perdelerde, zemin karolarında okul kütüphanesinde kadar yenilenen Çakmak ilköğretim Okulu'na yeni bir Atatürk büstü de yapıldı. Köy Destek Uygulamasına gönüllü destek veren Nilgün Sonmez, okulu onarımına ve köyün düzenlenmesine katkı veren Türk Silahlı Kuvvetleri komutanlarına, Edirne

Valisi Nusret Miroğlu'na ve emeği geçenlere teşekkür etti.

Açılış töreninde konuşma yapan 4. Mekanize Piyade Tuğay Komutanı Tuğgeneral Berkay Turgut ise "Bir topluluğun ulus olması için tüm değerlerine sahip olabilmesi gerek. Bir başka deyişle tüm topluluğun bir vücut olgunması gerekir. Bizler de burada bizim en iyi örneğini vermeye çalıştık" dedi.

Çakmak Köyü'nde güzel bir örnek yaşandığını ifade eden Edirne Valisi Nusret Miroğlu, "Ümit ederim bu uygulamalarımızı diğer bütün köylerimizde de başarmış oluruz" dedi.

The bus of Europe was in Edirne

The bus of Europe has visited Edirne in which EU information offices that are being supported by European commission are located.

The bus that has set off from Ankara at 9 May European day by the motto "European Union is listening to you!" and the students at the cities that the bus has visited painted pictures on the bus about how they see Europe.

At the activity that was held in front of Selimiye Mosque, Michael Voegelé who is the prime secretary of Turkish delegation of European Commission and chief of constitution of financial cooperation and non governmental organizations, Caner Demir, the information specialist of European union, and Fusun Ozdemir, the coordinator of Edirne European Union information office have made a meeting in the EU desk that has been specially designed and answered the questions of the public about European Union.

The prizes of the students who have won prizes in the competition by the subject "how we see Europe" that was open to the primary school students were given. After the shows of the students, six of the students painted the European bus.

Invitation for the environment

The world environment day 5 of June was celebrated with activities. The governor of Edirne, Nusret Miroğlu, had invited the people not to use plastic bags for preventing pollution. Governor Miroğlu who said that the people have started to pollute the earth more by the development of the technology added that "we did not know a concept like pollution 30 years ago. But now the waters of our rivers are undrinkable and our seas are not suitable for swimming. This makes all of us uncomfortable. We all have duties to protect the environment. So let us not use plastic bags. Plastic bags do not recycle in the nature for centuries. They give big damages to the environment".

Kakava fire

The arrival of spring is being celebrated enthusiastically every year at 5-6 May at the Kakava festivals held in Edirne. The Kakava festivals that are being the center of attention every year for their traditional identities, have a different meaning for the romans. The show that Romans do by the Tunca river are being watched by great interest.

According to the Roman traditions, the girls who are at the age of marriage have come near the river, wearing their wedding gowns, in the morning at 6th of May before the sun rose. The Romans who celebrated the hidrellez sung songs and made wishes accompanied with drum and zurna...

The women who want to be away from evil things have decorated their horse carts that they had taken to the river side by green branches from the trees. The roman youth who want to have a healthy year swim in the Tunca River.

Three countries have met at the "feast of bread"

The trans border coordination network of border provinces that the provinces of three neighbor countries are the members and the chamber of bakers of Evrenos have held the "3rd bread feast-trans border bakery" fest at Orestiada, Greek.

At the fest that was held at Orestiada at 17-18 June 2006 province of Edirne was presented by a commission of 6 people. At the speeches, the wishes were for the bread that is the symbol of abundance to bring abundance to the relations of the border regions of three countries. After the opening speeches, a giant simit show that represents the three countries were presented by Evrenos province. A public conference about the importance of the bread in nutrition was held.

Colorful Hidrellez

The "Edirne international Hidrellez Feast" which's second has been organized by Edirne province was held on 6th of May. A crowd of people have watched the shows in which national and foreign dance groups participated.

The students gave away colorful eggs at the entrance of the feast area at Sarayçı and papers on which fortunes were written on were drawn. The people paid great attention to the Hidrellez feast in which the folk dance of Roman folk dance group of the ministry of culture and tourism, national and foreign folk dance groups, the darbuka show of the rhythm group, oil wrestling show and other activities were included.

Edirne Fried Liver

OTTOMAN's capital city Edirne is famous for its unique Rumeli and palace cuisine. Visitors never leave the city without tasting one of these foods: Fried Liver. After the promotions organized in Istanbul last year, the reputation of this meal has been widened.

Preparation:

The cooking method of the fried liver is also unique to the region like the ingredients. Fried liver is made from the 1 year old calf liver from the natural habitat of Edirne region. Calf liver is cut into equal parts of 6-7 cm on a hygienic cutting board, then sliced into parts as wide as the end of a knife. During this horizontal and vertical slicing, all the vessels in the liver are

cleaned. Sliced liver is washed from the blood with water in a skimmer. In order to prevent blood accumulation later, it's saled and put into refrigerator.

Mecidiye Town

MECIDIYE town in Saros Bay, with its greenery from the mountains to the sea has an attractive nature. Locals are immigrants from Bulgaria who came to this region after 1877-78 Ottoman-Russia War.

Ibrice port is a center for both the fishermen and the divers. Diving groups make their training here. Divers lodging in the hotels in Keşan and Erikli are spreading all over to Ibrice by boats to explore the colorful underwater life of the Saros.

Another attractive characteristic of the region is the diversity of the fish.

Horse mackerel, sardines, anchovy, whiting and cinkop are the most caught

fish in the region. Also orfoz and octopus are famous in here. The reputation of the Saros's fish are also reflected in the annual festivities organized by Mecidiye Municipality. On grills installed on a very large area tons of sardines are cooked and offered to the visitors.

With its freshness and variety the most popular choice of meal in Mecidiye is fish. There are three beaches in Mecidiye coasts where you can swim. However the joy of a boat tour along the coast is priceless.

Castle bay has been named after the ruins of an ancient castle. You can reach here by following the valley after Mecidiye exit. This castle stands on a rock, which is a natural defense point by the sea and it still has some of the walls, belted entrance door, bushes and cellar.

It's possible to camp with tents or caravans in magnificent beach and sea of Uzunkum beach.

Cooking:

Fried liver is cooked in an aluminum pan 1 mm thick. A thin pan is used to let the oil boil as fast as possible. 1 liter of oil unique to the region is used and heated until 115-120 degrees. During the heating process, liver is mixed with flour made from the region's wheat. One portion consisting 120 grams of liver is sprinkled to the pan and cooked for 2 minutes. Liver is fried fast so as to let it absorb the oil. Then the liver is taken to a plate by draining the oil and serviced with a fried hot pepper known as "Karaaa" that is dried naturally.

Muradiye Mosque

MURADIYE Mosque that was built on one of the highest hills of Edirne in 1436 by Sultan Murat the 2nd, is famous for its glazed tiles. First it was built as a mevlêvîhané, but later turned into a mosque. The mosque has an exceptional position in 15th century architecture for its exclusive Ottoman decorations.

Muradiye Mosque has been built based on a purified upside down T plan that is composed of two consecutive domes and an area with a dome on each side. In the middle, there is a high dome and in the sides there is a final gathering place with five rooms standing on thick pillars. The dome in the middle sits on prismatic triangles. 6,35 x 3,85 meters glazed tile niche made from colored glaze and hexagon blue-white glazed tiles covering the side walls are one of the most important examples of the Ottoman decoration art.

Er Meydanı'nda 645. Buluşma

Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri ve Kültür Etkinlikleri Haftası'nın 645'nci buluşması, 26 Haziran-2 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşti. Atatürk anıtı ve 25 Kasım Stadyumu'nda yapılan açılış konuşmaları ve gösterilerle başlayan Kırkpınar, bir haftaya yayılan çeşitli etkinliklere, heyecan dolu yağlı güreş karşılaşmalarına sahne oldu. Er Meydanı'nın 645'nci randevusunda altın kemeri, bu yıl ilk kez başa güreşen, Antalyalı Osman Aynur taktı.

Senikler şehri Edirne'nin bir yıl boyunca beklediği; Türk spor tarihinin bilinen eski organizasyonu geleneksel Kırkpınar, yine haziran ayının son haftası başladı. Bir hafta boyunca festival havası yaşayan Edirne, Kırkpınar senikleriyle birlikte, spor yarışmaları, konserler, halkoyunları gösterileri, şir dinletisi, yöresel yemek yarışması, defile ve sergilerin yer aldığı rengarenk etkinliklere sahne oldu.

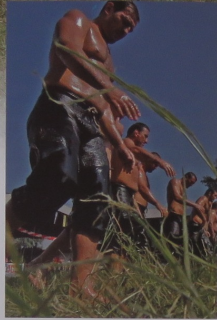
En büyük heyecan, yiğitlerin 'er meydanı'na çıktığı 30 Haziran Cuma günü yaşandı. Edirne Valisi Nusret Miroğlu, Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi, Kırkpınar Ağası Adem Tüysüz ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanı

Mehmet Ali Şahin'in katıldığı Kırkpınar yürüyüşüyle başlayan yağlı güreş organizasyonunda, önce Atatürk Anıtı'na, oradan da Pehlivanlar Mezarlığı'na gidildi. Selimiye'de kılınan Cuma namazının ardından, davul ve zurnalar eşliğinde Sarayçı'nın gelen güreşverler, 645'nci randevuda bir araya geldi.

Saygı duruşu, İstiklal Marsı'nın okunması ve Türk Bayrağı'nın gönderme çekilmesinden sonra açılış konuşmaları yapıldı.

Kırkpınar Ağası Adem Tüysüz, "645 yıllık tarihe sahip Türk milletinin gururu, ata sporumuzun kalbini attığı, serhat kentimiz Edirne'deki Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin ağılığını yapmanın gurur ve heyecanını yaşıyorum" dedi. Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi, Sarayçı'Er Meydanı'ndaki koltuk ve aydınlatmanın yenilenmesi için katkı veren, Maliye Bakanı Kemal Unlutitan ile Spordan Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Ali Şahin'e teşekkür etti.

Fotoğraf: Bahri Güneşin

'Edirne adına güreşen pehlivanlar çoğalmalı'

Vali Nusret Miroğlu, Kırkpınar'ı yağlı güreşin zirvesi ve finali olarak değerlendirdiği konuşmasında; Edirne adına güreş tutan pehlivanların sayısının artması için, Güreş Eğitim Merkezi kuracaklarını söyledi. Miroğlu, "Çok daha iyi organizasyonlarla Kırkpınar geleceğini geliştirerek dünyaya tanıtmak, Edirne'nin yıldızını parlatmak elimizde" dedi.

"Edirne sadece haziran ayı sonunda hatırlanmaması, her zaman gündemde olmalı" diyen Başbakan Yardımcısı ve Spordan Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Ali Şahin ise, "Edirne yenidoğan, Alioçlar, Koca Yusuf'lar çıkarmalı. Kırkpınar geleceğinin şanına yakışır şekilde sürmesi için gereken desteği vereceğiz" diye konuştu.

Açılış konuşmalarının ardından düzenlenen güreş müsabakalarında, 13 boyda, 1631 sporcu mücadele etti.

Üç kez Kırkpınar ağalığı yaparak tarihe geçen Altın kemeri ağalar, Alper

Yazoğlu ve Hüseyin Şahin'in, Edirne Belediyesi'nce yaptırılan heykellerinin, törenle açılışından sonra, 7. Ulusal Kırkpınar Fotoğraf Yarışması'nın ödül töreni ve sergi açılışı da yapıldı.

Edirne'den Selahattin Sevi, İstanbul'dan Ümit Varlı, Bursa'dan Osman Önder'in eşdeğer başarı ödülü kazandığı Kırkpınar fotoğraf yarışmasında Belediye özel ödülünü Edirne'den Müsebbih Ergin kazandı.

Ağalık açık artırımında ise, geçtiğimiz iki yılın Kırkpınar ağası Adem Tüysüz, 361 bin YTL karşılığında üçüncü kez ağalığı aldı. Tüysüz, gelecek yıl ağalık keminin ebedi sahibi olmaya da hak kazandı.

Osman Aynur başpehlivan

Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin final müsabakasında, Osman Aynur (Antalya) favorisi gösterilen rakibi, 2004 yılının Kırkpınar şampiyonu Recep Kara'yı (Amasya) 8 dakika süren finalde yenerek, başpehlivan oldu. Sarayçı'Er Meydanı'nda hafif yağmur altında yapılan final güreşinde ilk dakikalardan itibaren atak olan Kara, rakibini kispitlenmeden kavrayarak yerden kesmek istedi, ancak Aynur, ataga karşılık vererek, Kara'yı açık düşürerek yendi. ■

645. Kırkpınar'ın Birincilik Kürsüsü

Başpehlivan: Osman Aynur (Antalya)

2. **Recep Kara** (Amasya)

3. **Recep Çakır** (Antalya)

3. **Mehmet Yılmaz** (Kocaeli)

Başalo: Fatih Atlı (Samsun)

Büyük Orta: Ali Altun (Antalya)

Küçük Orta Büyük Boy:

Ali Gürbüz (Antalya)

Küçük Orta Küçük Boy:

Faruk Akkoyun (Kocaeli)

Deste 3 Büyük:

Ekmek Akın (Karamürsel)

Deste 2 Orta: Barış Düzenli (Samsun)

Deste 1 Küçük Orhan Okulu (Antalya)

Tozkoçaran: Uğuz Kara (Antalya)

Teşvik: Recep Utundag (Antalya)

Minik 3: Nazmi Şahin (Antalya)

Minik 2: Mustafa İyde (Antalya)

Minik 1: Süleyman Altı (Muğla)

En İyi Peşrev: Sedat Çelik (Edirne)

En Teknik Pehlivan:

Feridun Çatak (Ankara)

En Entimlen Pehlivan:

Ahmet Salih Güleç (Ankara)

Başpehlivan Osman Aynur

Kırkpınar'ın Geleceği Sempozyum'da Tartışıldı

645'nci Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin tamamlanmasının ardından, Kırkpınar'ın geleceği ve organizasyonun başarısı bilimsel ve idari toplantılarla masaya yatırıldı. Trakya Üniversitesi'nin düzenlediği Kırkpınar Sempozyumu'nda Kırkpınar geleceğine bilim adına ışık tutulurken, Edirne Valiliği'nin düzenlediği toplantıda da, daha iyi bir Kırkpınar organizasyonu için yeni çözümler arandı...

Trakya Üniversitesi Kırkpınar Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu tarafından ikincisi düzenlenen Kırkpınar Sempozyumu 2-4 Temmuz tarihleri arasında Devecihan Kültür Merkezi'nde yapıldı. Sempozyum, Edirne Valiliği, Edirne Belediyesi, Edirne Ticaret Borsası, Edirne Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Edirne Ticaret ve Sanayi Odası ile çeşitli meslek ve sivil toplum kuruluşları destek verdi.

Sarayçı'Er Meydanı'nda düzenlenen yağlı güreş karşılaşmaları ve gelen havasında geçen etkinlik haftasının ardından Kırkpınar, bu kez de masa başında tartışıldı. 7 asırlık geleceğin geleceği, Trakya Üniversitesi'nin düzenlediği bilimsel bir toplantıda araştırıldı. Bilim insanları, araştırmacılar ve gazetecilerin 26 bildiri sunduğu sempozyum, 'kültürel bir miras olan Kırkpınar'ın gelecek kuşaklara aktarılmasına, bilim adına ışık tutulması' hedefledi.

Sempozyumda Kırkpınar Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürü Yrd. Doç. Dr. İlhan Toksoz, Sofya Spor Akademisi Rektörü Prof. Lachezar Dimitrov ve Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Enver Duran'ın konuşmalarından ardından sempozyumun düzenlenmesinde katkısı bulunan kişi ve kuruluşlara plaket verildi.

26 bildiri sunuldu

Tarihi Kırkpınar Sempozyumu'nda 26 sözel bildiri sunuldu. Ayrıca,

"Kırkpınar'ın Uluslararası Bir Bakış" adıyla bir de panel yapıldı.

İl. Kırkpınar Sempozyumu'nda sunulan bazı bildirilerin başlıkları şunlardı: 'Türk Başında Kırkpınar', 'Modern Güreşin Öncüleri: Cibah Pehlivanları', 'Kırkpınar Ruhunda Doping yer yok', 'Vatan Edinmiş Destanı Kırkpınar', 'Kırkpınar'ın Edirne Ekonomisindeki Yeri' ve 'Küreselleşme Sürecinde Kırkpınar Ağalığı'.

Kırkpınar için her ay toplantı...

Edirne Valiliği, bu yılki Kırkpınar etkinliklerinde yaşanan kimi organizasyon aksaklıklarının giderilmesi amacıyla, her ayın ikinci Salı günü toplantı yapma kararı aldı. İlki temmuz ayı başında yapılan toplantıda, organizasyonun başarısı masaya yatırılarak, yaşanan aksaklıklar belirlendi.

Vali Nusret Miroğlu başkanlığında yapılan toplantıda, TÜ Rektörü Prof. Dr. Enver Duran, Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi, Emvinyet Müdürü Haneifi Avcı, İl Jandarma Komutanı, Gençlik ve Spor İl Müdürü ile sivil toplum kuruluşları temsilcileri katıldı.

Daha iyi bir Kırkpınar organizasyonu için kurulların işbirliği yapmasını gerektirgin vurgulandığı toplantıda, Trakya Üniversitesi'nin kuracağı Kırkpınar Müzesi'ne de destek sözü verildi. ■

TARİHİN SUSKUN TANIKLARI

Mezar Taşları

Edirne Valiliği, geçtiğimiz yıl başlattığı 'Tarihi Mezarlıklarda Temizlik ve Düzenleme Çalışmaları'yla, Edirne'deki tüm tarihi mezarlıkların temizlik ve onarımını gerçekleştiriyor. Tarihe ve tarihi kişiliklere saygı amacıyla yürütülen çalışmalar, geçmişe ışık tutacak bilgilerin ortaya çıkarılmasını hedefliyor.

Yüzyıllardır farklı dinlere, farklı kültür birikimine sahip toplulukların, sadece yaşamlarıyla değil, ölümleriyle de izler bıraktığı, zengin kültürel çeşitliliğe sahip bir şehir Edirne. Kültürel ve dinsel öğeler ışığında hayatlarını şekillendiren her toplum, yine bu öğelere bağlı kalarak 'öteki aleme göçme' geleneklerini de yarattı. İzleri yüzyıllara rağmen kuşaktan kuşağa aktarılarak günümüze kalıcı değerler olarak ulaştı.

Ait oldukları çevrenin ve dönemin inancının simgesi olan mezar taşları, aynı zamanda adedinin, sanat geleneklerinin, sosyal ve ekonomik koşulların ortak ürünüdür.

Osmanlı mezar taşlarının, ölen kişinin kimliğiyle doğrudan bağlantılı bir dili vardır. Mezar taşlarının asıl amacı, taşın ölüme ve kişiyi tanıtır kimliklerdir. En tipik özelliği de başlıklardır.

Başlıklar, o kişinin payesini, kimliğini ortaya koyan bir statü sembolüdür.

Mezar taşları üzerindeki yazıtlar, çoğu zaman belli bir kalıba bağlı kalarak düzenlenmiş ve ölen kişiyle ilgili; ölüm sebebi, meslek, aile adı ve ölüm tarihi gibi bilgileri de vermektedir. Bunun yanı sıra yakarış ve insanlardan dua isteme de yazılarda sıkça karşılaşılan konulardır.

Gündelik hayatımızın yakınında bulunan çok sayıdaki tarihi mezarlık ve mezar taşlarıyla olan ilişkimiz çeşitli sebeplerden dolayı kopuktur; en azından çoğumuz bu taşların üzerinde yazılanları okuyamayız.

Ore yandan pek çok tarihi mezarlık ısı değişimi, yağış, bitkiler gibi doğal nedenlerle bakımsızlık ve bilinçsizlikten kaynaklanan fiziki unsurlardan ötürü onarılması güç tahribatlara uğramıştır.

Mezar taşlarının dili

Edirne Valiliği geçen yıl tarihi mezarlıkların bakım, onarım, temizlik ve belgelenmelerine yönelik bir proje başlattı. Proje, Edirne Valiliği Edirne Merkez ve Köylere Hizmet Götürme Birliği tarafından yürütülüyor.

Çalışmanın temel amacı, tarihi mirasımızın en önemli belgeleri arasında bulunan ve bu ülkenin bir nevi 'tapu senedi' de sayılan tarihi mezarlıkların gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması ve daha fazla tahrip olmasının engellenmesidir.

Projeyle, Edirne kent merkezinde yer alan tarihi mezarlıkların tümünün bakım ve onarımını yapılarak, mezar taşlarının tarihi değerlerinin belirlenmesi ve envanterlerinin hazırlanması hedefleniyor.

Tatarhanlılar Mezarlığı Kentsel Tasarım Projesi

Edirne Valiliği tarafından hazırlanan proje doğrultusunda, Tarihi Tatarhanlılar Mezarlığı'nın bulunduğu alan üzerinde yapılacak düzenlemeyle, Osmanlı mezarlığı ve mezarları geleneği ile işaret ettikleri sosyal, kültürel ve ekonomik değerlerin yansıtılacağı bir düzenleme gerçekleştirilecek.

Eski Elektrik Fabrikası'nın da "Mezar Taşı Müzesi" olarak işlev kazandırılacağı proje, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu tarafından onaylanarak, uygulama aşamasına gelmiştir.

Kuşçu Doğan Camii son cemaat yerinde döşeme malzemesi olarak kullanılan lahit parçaları

Bu parçaların bir araya getirilmesiyle oluşturulan lahitler

Muradiye Camii haziresi

Beylerbeyi Camii haziresi

Sitti Şah Sultan Mezar

Gazi Mihal Camii haziresi

Tütünsüz Baba Türbesi

KÜLTÜREL KORUMA PROJELERİ SÜRÜYOR

Vakıf Eserleri Parlak Günlerine Kavuşuyor

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nin, Marmara Bölgesi'nde restorasyonunu yaptığı 317 eserin açılışı, mayıs ayında, Edirne'deki Muradiye Camii'nde yapıldı. "Medeniyetimiz Canlanıyor" projesi kapsamında, canlı yayın bağlantısıyla gerçekleştirilen açılışlarla, Türk mimarlığının görkemli eserleri, parlak günlerine yeniden kavuşuyor...

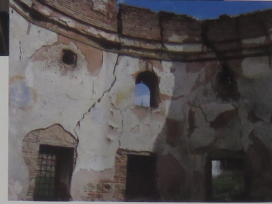
Sosyal kültürel yaşamın tarihteki en köklü kurumlarından olan Vakıf, bir yandan imaret sistemini yaşatan yemek yardımları, diğer yandan da uygarlık mirasımızın incileri olan tarihi eserlerin korunması çalışmalarıyla günümüzde de damgasını vuruyor. Aralarında ziyaretçi ve turistlerin de bulunduğu 750 kişiye her gün yemek dağıtan Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün '2007 yılı sonuna kadar onarılmamış eser kalmayacak' hedefi doğrultusunda, tarihi eserlerin onarım

çalışmalarını yürütüyor. Mülkiyetli Vakıflar'a ait 6 tarihi eserin onarımı sürüyor. Bu çalışmalar dışında, Bedesten Çarşısı, Sultan II.Bayezid Külliyesi'nin avlu, tabhane, imaret ve fodalhane bölümleriyle, Saatli Medrese II. Kısım, Saray Hamamı ve İpsala Alaca

Mustafa Paşa Camii'nin restorasyon projeleri hazırlanıyor.

Selimiye Külliyesi'ndeki Dar'ül Kurra Medresesi'nin restorasyonu da önümüzdeki dönem projeleri arasında

yer alıyor. Proje çalışmalarını devam eden diğer eserlerin; Süleyman Paşa Camii, Eski Camii, Gülşen Aşk Efendi Dergahı, Kuşçu Doğan Camii, Timurtaş Camii, Gülbahar Hatun Camii olduğu bildirildi. Aşçe Kadın Camii'nin koruma amaçlı restorasyonu ihalesi de yapıldı.

TÜTÜNSÜZ BABA TÜRBESİ

199 bin YTL bedelle ihalesi yapılan eserin onarım çalışmalarında; çatımsız duvarlarının dışıyere yapılarak sağlamlaştırıldı. Beden duvarlarının derzleri ve pencere söveleri yenilendi. Türbenin etrafındaki dolgu toprağı kaldırıldı, bahçe devresi yapımı devam ediyor. Türbe çevresine bulunan ve dolgu toprak altında kalan mezarları da çıkarılarak korumaya alınıyor. Türbenin yıkılmış olan kubbesinin yapımı ise bitmek üzere.

LARİ CAMİİ (LALELİ CAMİİ)

Haziran ayında 600 bin YTL bedelle ihale edilen eserin onarım çalışmaları sırasında; caminin minaresi onarılacak ve elcik kısımları tamamlanacak. Caminin kubbesi kurşun ile kaplanacak, son cemaat mahallinde bulunan PVC doğrama sökülüp yerine paslanmaz çelik taşıyıcılar ile templerli, lamine camdan oluşan transparan cephe sistemi yapılacak. Son cemaat mahallindeki 3 adet parçalanmış sütun başlığı yeniden değiştirilecek. Caminin elektrik tesisatı, tüm kapı ve pencere doğramaları yenilenecek; gimento sivaleri raspa edilecek ve horasan siva ile sıvanacak.

YILDIRIM BAYEZİD CAMİİ

Sözleşme bedeli 413 milyon 217 bin 49 YTL olan projenin ihalesi mayıs ayında yapıldı. Caminin minaresi kaplaması ve kirpi saçakları yenilendi. Kalemşi olmayan kısımlarda siva raspa tamamlandı. Kalemşi çalışmaları için de Koruma Kurulu kararı bekleniyor. Bahçe duvarlarının onarımı devam eden Yıldırım Bayezid Camii'nin,

TAŞLIK CAMİİ

1 milyon 449 bin 179 YTL bedelle nisan ayında ihale edilen eserin onarım çalışmalarında, caminin statik yönden dayanıklılığını kaybetmiş olan duvarları sökülüyor. Temelin ardından beden duvarları ve minaresi yapılıyor.

II.BAYEZİD KÜLLİYESİ DRENAJ YAPIM İŞİ

860.000 YTL bedelle temmuz ayında ihalesi yapılan çalışmada; külliye içinde emici borularla toplanan sular, toplayıcı borularla iletilecek ve külliyein güneybatı köşesinde teşkil edilecek kuyuda toplanacak. Toplanan sular pompalar vasıtasıyla basılarak, yer altına döşenecek ve mevcut seddeden geçirilecek borularla iletilecek Tunca Nehri'ne tahliyesi sağlanacak. Borunun seddeden çıkış ağzına, beton bir platform yapılarak seddenin zarar görmesi engellenecek.

DAR'ÜL HADİS CAMİİ

Mayıs ayında 166 bin YTL bedelle ihale edilen projede onarım çalışması devam ediyor. Kubbe kurşunları değiştirilen caminin, cephedeki taş ve tuğlaların çürütülerek yenileme işi büyük ölçüde tamamlandı. Elektrik tesisatı yenilenecek camide tüm pencere, kapı ve kepenkler de yenilenecek, zemin döşemesi kare tuğla yapılacak. Cami içerisindeki dolgu toprak kaldırılacak, kalem işleri ishah edilecek, ahsap mahfiller ve mihrap elden geçirilecek. Cami bitişmiş türbelerinin onarımı da devam ediyor.

EDİRNE'NİN
MARKALAŞAN
LEZZETİTava
Çiğeri

Edirne Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, yöresel yemek kültüründe özel bir yeri bulunan tava çiğerinin marka tescili için Türk Patent Enstitüsü'ne başvurdu. Tescil başvurusu onaylandığında, lezzetleyle haklı bir söhretin sahibi olan tava çiğeri, 'Coğrafi İşaretli Marka' olarak 'Edirne Tava Çiğeri' ünvanını alacak...

Osmanlı başkenti Edirne; Rumeli ve saray mutfağının dilere destan yemek çeşitleri ve yöresel yemek kültürünün özün örnekleriyle dikkat çeken bir kent. Ancak biri var ki, Türkiye'nin birçok ilinden Edirne'yi ziyaret edenler, bu lezzeti tatmadan gitmiyor. Geçtiğimiz yıl İstanbul'da yapılan tanıtım çalışmalarının ardından, ünlü daha da yayılan Edirne Tava Çiğeri, bugün Edirne turlarının vazgeçilmez lezzet duraklarından biri haline geldi.

Peki, Edirne Tava Çiğeri'nin lezzetinin sırrı ne? Nasıl yapılıyor? Yemek kültürümüzdeki yeri ne kadar eskime dayanıyor?

İşte bu sorulara yanıt aramak için, Kaleci semtindeki Osmanie Caddesi'ne gidiyoruz. Çünkü meşhur tava çiğercilerinin adresi, Alipaşa Çarşısı'nın Ortakapı olarak adlandırılan bölümü. Eskiden çarşının içinde faaliyet gösteren tava çiğercisi esnafı, tarihi çarşının 1992'de geçirdiği yangından sonra, çarşı dışına alınmış. Sayıları 15'i bulan tava çiğercilerinin büyük çoğunluğu da Ortakapı'yı mekân tutmuş.

Önce, 'tava çiğeri'nin marka tescil başvurusunu yapan Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Emin İnağ'ı ziyaret ediyoruz. Kendisi de lokantacı olan İnağ'dan, tava çiğeri ve markalaşma girişimi hakkında bilgi alıyoruz.

'Lezzeti, Edirne yöresinin zengin florasından'

Birlik Başkanı Emin İnağ, tava çiğerinin, lezzetini Edirne yöresinin zengin florasından aldığı söylüyor. Edirne Tava Çiğeri'nin, yorede yetiştirilen 1 yaşındaki dananın karaciğerinden yapıldığına dikkat çeken İnağ, tava çiğerinin diğer özelliklerini de şöyle sıralıyor:

"Edirne Tava Çiğeri'nin üretiminde diğer önemli faktör de ustalıktır. Dana karaciğeri, piştiğinde kararmıyor, fakat ince zar, bol sinir ve damarlarla sahip. Bu nedenle malzeme seçimi, hazırlanması, pişirilmesi ve servisi ustalık gerektirir. Pişirme sırasında, yine yöreye ait buğday unu ile açılır. Yağı kullanılır.

Edirne Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Emin İnağ

Edirne'nin mahsülü, doğal yoldan kurutulmuş yeşil ve kırmızı biberle de servis yapılır."

Emin İnağ, İstanbul'daki fuar ve özel tanıtım çalışmalarından çok olumlu sonuçlar alındığını ifade ederek, şu bilgileri veriyor: "Beşikdüzü'ndeki Gıda Fuarı'na gelip de Edirne Tava Çiğeri'nin tadılan, şaşırdılar. Bunun ardından

diğer fuarlara ve özel tanıtım günlerine katıldık. Ulusal basında da yer alınca Edirne büyük ilgi gördü. Türkiye'nin her yanından Edirne'ye tava çiğeri yemeye gelenler var. Tava çiğeri özellikle yerli turistlerin ilgisini çekiyor. Tarihi eserleri ziyaret edenler, mutlaka tava çiğeri yemek istiyor. Tur şirketleri, çiğeri tava için bizimle anlaşmalar yapıyor."

Edirne Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Emin İnağ, tava çiğerinin, Edirne'nin tanıtımı için bir araç olduğunu söylüyor. Turizmdeki gelişmenin, çiğerci esnafına ve sektörün gelişimine de katkı sağladığını kaydediyor. İnağ, "Yoğun ilgiden dolayı ve yeni yasalarla, çiğerci esnafı da kendini yeniledi. Eskiden ilkel şartlarda hizmet veren işletmeler, pirl pirl mutfaklar yaptı. Tamamen hijyen ortamında hazırlanan Edirne Tava Çiğeri'nin gönül rahatlığıyla yiyebilirsiniz" diye konuşuyor.

Hazırlanışı:

Tamamen yöresel malzemelerle hazırlanan tava çiğerinin pişirme tekniği de yöreye özgü. Tava Çiğeri, Edirne yöresinin doğal bitki ortamında beslenen 1 yaşındaki dananın karaciğerinden yapılıyor. Dana çiğeri, hijyen işleminde tahtasından, önce 6-7 cm'lik eşit parçalara bölünüyor, sonra da bıçak sırtı kalınlığında ince ince doğranıyor. Yatay ve dikey olarak yapılan doğrama işlemi sırasında, çiğerin içindeki damarlar ayıklanıyor. Doğranan çiğeri, kevgir kullanılarak suyla yıkılıyor, kandan temizleniyor. Sonradan kan oluşturmaması için de tuz serpiyip buzdolabında bekletiliyor.

Pişirilmesi:

Tava çiğeri, 1 mm kalınlığındaki alüminyum tavada pişiriliyor. Yağın çok hızlı kızabilmesi için ince tava kullanılıyor. Tavaya, bölgenin mahsülü ayçiçek yağından 1 litre konuyor ve 115-120 derece yüksek ateşte sunuluyor. İstirna işlemi sırasında çiğeri, yörenin buğdayından üretilen üle harmanlanıyor. 120 gramdan oluşan bir porsiyon çiğeri, serpilerek tavaya atılıyor ve 2 dakikada pişiriliyor. Çiğeri, yağlı emeyecek şekilde, hızlı kızartılıyor. Yağı süzülerek tavadan alınan çiğeri tabağa konuyor. Karağaç'ta yetiştirilen ve 'Karacacı' adıyla bilinen, doğal yolla kurularak, kızgın yağda pişirilmiş kırmızı biberle bürünme servisi ediliyor. ■

USTALARINDAN TAVA ÇİĞERİ

Nedim Ere:
'Sunî beslenme lezzeti azaltıyor'

Tava çiğeri 50 yıldan beri var, ancak son on yıldır tanınıyor. Ben 20 yıldır tava çiğeri yapıyorum. Turist ziyaretlerini armasından sonra tava çiğerime de ilgi arttı. Çünkü, bölgeyi gezip gören insanlar, daha sonra da yöresel yemekleri soruyor. Tava çiğerini yiyenler beğeniyorlar. Tava çiğerinin lezzeti, havayın beslenmesi suni lezzetle azalıyor.

Kemal İmrak:
'Lezzette dünya çapında sefaflerle yarıştık'

25 yıldır tava çiğeri yapıyorum. Lezzette, pişirme tekniği, yağın kızma derecesini ayarlamak çok önemli. Tava çiğerinin 90-100 yıllık geçmişi olduğu söylüyor. Arnavut kökenli Ahmet Amca bu işi ilk yapanlardanmış. Sonra Necati Usta, Kazım Usta geliyor. İki kez İstanbul Armada Otel'de düzenlenen Hidrellez Şenlikleri'ne katıldık. Yine, iki yıl üst üste dünya çapında sefafler yarıştığı TUYAP Gıda Fuarı'na katıldık. Bursa'da özel günlere davet edildik, Edirne Tava Çiğeri her yerde çok beğenildi. Bu tanıtım faaliyetlerinin bize büyük yararı oldu. Hafta sonları İstanbul'dan özel olarak çiğeri yemeye gelenlerin sayısı bile arttı.

Kazım Gilan:
'İnsanlar farklı lezzete ilgi gösteriyor'

1965 yılından beri bu işi yapıyorum. Kapalıca'da başladım. Ustam Necati Karacacı'dır. Çiğerimiz 150 senenin üzerinde. Büyüklüğüm, Zindanaltı'nda, 100 yıl kadar önce bir Bulgarın tava çiğeri yaptığını söylüyor. O zaman yaprak şeklinde, ama şimdiki üzgarete ve büyüklüğünde yapılmıyormuş. Sonradan küçüklere bu hale gelmiş, şimdiki stadin olduğu yerde çiğerci dükkanları varmış.

İstanbul'daki tanıtım etkinliğinde çok ilgi gördük. Oğlen ve akşam ful rezervasyon çekti. Hatta, İstanbul pızzacı bile aşık. İnsanlar farklı bir lezzet olduğu için ilgi gösteriyorlar Çiğeri her yerde çiğeri. Fakat usta ve çiğerinin alımı çok önemli. Biz düve ve inek çiğeri kullanmıyoruz. Dana çiğeri kullanıyoruz. 1-3 yaş arası, besi danası oluyor. Kırdı, doğal ortamda beslenen dananın çiğeri çok makbul. Fakat artık onun bulmak çok zor.

Çiğeri aldktan sonra, teminlenmesi de önemli. Zarı ve içinin sinirlerini iyi temizlemek gerekiyor. İyiye yıkayıp tuzladktan sonra dolaba koyuyoruz. Elbette, çiğeriniz tazeliği de çok önemli. Aynı yağa en fazla üç tavalık çiğeri atıyoruz, normal üç tavadır. Tava alüminyumdan yapıyor. Ateşin ayanı da çok önemli.

Son zamanlarda, tava çiğerine ilgi arttı. Her yerden, Bilecik, Bursa İzmir'den çiğeri yemeye gelenler oluyor. Bunda İstanbul'daki tanıtım çalışmalarının etkisi var. Ama en büyük etki Selimiyeler'den. Selimiyeye ziyaret gelen, bize de geliyor. Turist sayısının artması üzerine, hizmet kalitesini yükseltmek için yatırım yaptık. Geçen yıl, Balkapınadak 4 katlı yeni yerimize taşındık. Burada tamamen hijyen koşullarında, geleneksel lezzette hazırlanan üretim yapıyoruz. 200 kişiyi ulaşan, büyük turist gruplarını ağırlayabiliyoruz.

Sinan'ın Edirne'si

Fotoğraflar: Enver Şengül

Osmanlı uygarlığını tek başına simgeleyecek önemde bir değer Mimar Sinan. Dünyada en çok tanınan Türk isimlerinden biri olan Mimar Sinan için, kimi tarihçilerimizin vardığı bu yargıya katılmamak mümkün değil. Osmanlı klasik çağına damgasını vuran Koca Sinan'ı, Edirne'ye bıraktığı eserleriyle 'Edirneli Sinan' ve Edirne'yi de bir 'Sinan şehri' saymak mümkün...

Selimiye. Adı Edirne ile özdeşleşen, Osmanlı mimarlığının en parlak döneminin gelişmelerine paralel olarak azımsanmayacak kadar çoktur. 16. yüzyılın önemli şehirlerinden Edirne, Osmanlı'nın batıya açılımını yönlendiren merkezi konumunu sürdürmektedir. Camiler, medreseler, çarşılar, kervansaraylar, hamamlar, köprüler, su kemerleri ve çeşmeler...

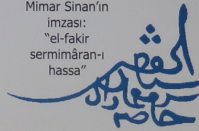
Ama bu şehirdeki Sinan eserleri, imparatorluğun en parlak döneminin gelişmelerine paralel olarak azımsanmayacak kadar çoktur. 16. yüzyılın önemli şehirlerinden Edirne, Osmanlı'nın batıya açılımını yönlendiren merkezi konumunu sürdürmektedir. Camiler, medreseler, çarşılar, kervansaraylar, hamamlar, köprüler, su kemerleri ve çeşmeler...

Kanuni Köprüsü, Adalet Kasrı, Selimiye Arastası, Semiz Ali Paşa Çarşısı, Rüstem Paşa Hanı, Sokollu Hamamı ve diğerleri...

Padişahlar, sadrazamlar ve devlet ileri gelenleri burada, adları gelecekte de yankılanacak görkemli binalar yaptılar. Batılı gezginlerin imrenerek aktardığı şekilde halk, mamur ve uygar bir şehirde yaşam sürdü.

Edirne, şehre armağan ettiği eserlerle kendisini yücelten Sinan'a borçlu. Ama

Mimar Sinan'ın imzası: "el-fakir sermimârân-ı hassa"

borçlu olan yalnız Edirne değil... Kendisinden önceki asır içinde göğe yükselen Edirne'nin daha eski binalarından ilham alan Sinan da borçlu Edirne'ye.

Kubbesi, revaklı avlusu ve minareleriyle merkezi planlı mekân tasarımı öncülük eden Üç Şerefeli Cami (1447); iç mekânı hakimi 20 metre çapındaki kubbesi, duvarlarını dantel gibi dolen pencereleriyle Sultan II. Bayezid Camii (1488), kendisinden önceki mimarlık mirasını çok iyi özümseyen Sinan'ın sanatını etkileyen belli başlı eserler arasında yer alır. İşte, mimar ile kentini birbirine bağlayan ve gönlü zenginliğile ödemiş hesabın bilançosu...

Efsanelerin 'Koca Sinan'ı

Mimar Sinan'ın yaşamı hakkında ayrıntılı bilgiden yoksunuz. Dönemin anonim tasarım sürecinde çizdiği plan ve eskizler günümüze ulaşmadığı gibi, yazdığı herhangi bir kitap da gün ışığına çıkmış değil.

Kayseri'nin Ağırnas köyünde doğan Sinan'ın doğum tarihinin 1494 ile 1499

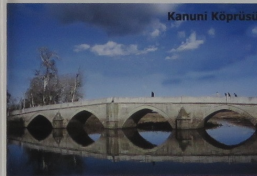
arasında bir yıl olduğu tahmin ediliyor. Uzun bir ömür süren Mimar Sinan, arkasından ömrüne ilişkin efsaneler de bırakmış. Kimi kaynaklarda 107 yaşında, Evliya Çelebi'ye göre ise 170 yaşında ölmüş.

Kanuni Sultan Süleyman'a mimar-başı olarak yirmi sekiz yıl, Sultan II. Selim'e sekiz yıl, III. Murad'a ise on dört yıl hizmet etmiş. Mezar anıtının başucundaki dua penceresi üzerinde hattat Karahisari tarafından yazılan kitabeldeki tarih ise şudur:

"Giçdi bu demde cihanın pir-i mîmârân Sinan (966)" (H. 996 Miladi 1587/88)

Devşirme sisteminin eseri

Rum-Hristiyan çocuğu olarak devşirilen Sinan 1512'de devşirilerek yeniçeri yapıldı. Acemi Ocağı'nda dülgerliği öğrenmiş, inşaatlarda çalışmış. Yeniçeri olarak, Kanuni'nin seferlerinden, Belgrad (1521), Rodos (1522), Mohaç (1526), Alman (1529) seferlerine katılmış, Atlisekban, Yayabaşı, Kapı-

Kanuni Köprüsü

"Dünya durdukça, eserlerimi gören akli selim sahiplerinin, çabamın ciddiyetini gözönünde bulundurarak bana insaf ile bakacaklarını ve beni hayırlı dualarla anacaklarını umarım, inşallah."

yayabaşı ve Zemberekçi başı rütbelerine yükselmiştir.

1534'deki Bağdat seferinde, Van Gölü'nü geçmek için, uç gemi inşa ederek mühendislikte büyük başarı gösteren Sinan Haseki rütbesine getirildi. Ama o asıl ününe, Karabogdan seferinde (1537) inşa ettiği köprü ile kavuşur; Subaşi Sinan 1538'de Mimarbaşı olur.

Sinan'ın doğuda ve batıda katıldığı seferlerde, gördüğü çeşitli yapıları inceleme olanağı bularak, görgü ve deneyimlerini askeri disiplin, denetim ve örgütlenme becerisiyle birleştirerek tasarım ve yöneticilik yeteneklerini geliştirdiği kabul ediliyor.

İmparatorluğun en güçlü döneminde üç padişaha hizmet etmesi, birçok devlet erkânına bina yapması, zırvadeki kişilerin hayatının çok da güvende olmadığı bir dünyada, onun sevilen ve takdir

Rüstempaşa Kervansarayı

edilen bir mimar olduğunu gösteriyor. Dünyayı titreten Sultan Süleyman'ın kendi adına yaptırdığı caminin açılışını Sinan'a yaptırmak istemesi bunun en belirgin örneğiydi.

Sinan, imparatorluğun yapı işlerinden sorumlu Hassa Mimarlar Ocağı'nın başındaydı. 50 yıldan fazla, Bosna'dan Bağdat'a, Kırım'dan Mısır'a kadar geniş bir dünyada, bütün yapı işlerini gerçekleştiren bu örgütün çalışmaları yönetti. Doğan Kuban'ın ifadesiyle; "İmparatorluğun olanaklarına yarım yüzül hükmetmiş, sultanların seçili kuvvü olarak ölümüne kadar saygınlığını kaybetmemiş büyük bir devlet memurudur Sinan."

Mimarbaşı olduktan ömrünün sonuna kadar Sinan'ın 477 yapı ve onarım tasarlayıcısı ya da sorumlusu olduğu bilinir. Bunların 300 kadarı İstanbul ve çevresindedir. Ne kadarının doğrudan Sinan'ın elinden çıktığını söylemek olanaksız. Başka illerdeki yapıların başına ise yardımcılarını göndermiş.

Ancak o, imparatorluğun en parlak çağının görsel simgelerini yaratmış; Selimiye'de vardığı olağanüstü estetik ve mühendislik çözümlerleriyle 'en büyük Türk sanatçısı' ünvanını hak etmiştir...

Edirne'deki önemli eserleri:

Selimiye Külliyesi, Defterdar Mustafa Paşa Camii, Taşlık Camii, Şeyh Çelebi Camii, Rüstem Paşa Hanı, Semiz Ali Paşa Çarşısı, Sokollu Hamamı, Kanuni Köprüsü, Yalnızgöz Köprüsü, Adalet Kasrı, Taşhan, Haseki Su Yolları. Edirne'de Mimar Sinan'a ait olduğu tespit edilen eserlerin bir kısmı da günümüze ulaşmıştır. ■

Kaynaklar:

Reha Günay, Mimar Sinan ve Eserleri YEM Yayınları, 2002
Doğan Kuban, Sinan'ın Sanatı ve Selimiye Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998

Ahmet Badi

İlustrasyon: Zübür Kar

SÜREYYA BEYZADEOĞLU

1. AHMET BADI'NİN HAYATI

1- Soyuy

Ahmet Badi, İbrahil'i Kaltakkıran Mehmed Aga'nın oğludur. Dedesi Osman Çelebi-1215'te (1801) İbrahil'e vefat etmiştir. Bugün Romanya hudutları içinde bulunan İbrahil, Ruslar tarafından 1224 (1810) tarihinde işgal edilince, Mehmed Aga, önce Rusçuk'a oradan da Edirne'ye göç etmiş Edirneli gençler Hacı Ahmet Paşa'nın hizmetine girerek beşli³ ağalarından olmuştur⁴. Ailenin lakabı. Müstecaboluğu üken babası Mehmed Aga'nın Romanya'da bozguncu faaliyetlerde bulunmuş, Emîki Ezer y komacılarıyla giriştiği mücadelelerdeki fedakarlığı ve bir cirit oyunundaki galiyebitirisi sonucu, Kaltakkıran lakabıyla anılır olmuştur⁵.

2- Doğum Yeri, Tahsili

Ahmet Badi 12 Recep 1255'te (21 Eylül 1839) Edirne'de Kırışhane semtinde Konduk Osman, yeni adıyla Talat Paşa Mahallesi'nde doğmuştur⁴. İlk öğrenimini, Kırışhane'deki Taş Mektep, şimdiki Kadir Paşa İlkokulu'nda tamamlamış, daha sonra özel derslerle alarak kendisini yetiştirmiş, bir müddet Selimiye Camii'nde Arapça ve Farsça okumuştur. Özellikle hat sanatındaki

başarılarıyla ün yapmış bulunan devrin hattatlarından icazet almıştır.

3- Memuriyet Hayatı

Ahmet Badi, 1280 (1863) yılında 25 yaşında ilk seyyar arazi katibi olarak devlet hizmetine girer. 1285 (1868) yılına kadar Filibe, Edirne, Tekirdağ, Vize ve Lüleburgaz'da çalışır. 1285 (1868) yılında Edirne'ye 3. sınıf emlak katipliğine atanır. Bir yıl sonra terfiyen başkatipliğe olur. 1288 (1871) yine terfiyen Edirne vilayeti emlak müfettişliğine getirilir. Aynı görevle 1289-1290 (1872-1873) yıllarında Yanya, 1292-1296 (1875-1879) yıllarında Bosna, 1296-1300 (1879-1883) yıllarında Kastamonu'da bulunur. 1300 (1883) yılında Trabzon'a vergi müdürü olarak atanır ve aynı yıl ikinci dereceden Osmanlı nişanıyla ödüllendirilir. Oradan 1301 (1884) Diyarbakır vergi müdürlüğüne getirilir. Uzun süre bu gurbet hayatından sonra 1306 (1889) yılında yine vergi müdürü göreviyle çok sevdiği Edirne'ye döner. Bu görevi 1314 (1897) yılına kadar sürdüren Ahmet Badi, biricik oğlu Faik Efendi'nin, müşerrefiyetçilerin arсында bulunduğu şüphesiz sorgulanıp Konya'ya sürülmesi üzerine, oğlunu yalnız bırakmamak için becaşlı Konya vergi müdürlüğüne, oradan da

1318 (1901) yılında yine becaşlı Bursa vergi müdürlüğüne atanır⁶. Başarılı hizmetlerinden dolayı Bursa'da bu sefer üçüncü dereceden Osmanlı nişanıyla ödüllendirilir. Bu son görevinden 1314 (1907) yılında kendisi isteyiyle emekliye ayrılır.

4- Hastalığı ve Ölümü

Ahmet Badi, emekli olduktan sonra rahatsızlanır ve tedavi olmak için getirildiği İstanbul'da 1325 (1908) yılında ölür. Mevcut kaynaklar hem doğum hem de ölüm tarihini değişik göstermektedirler. Barsalı Mehmet Tahir⁸, doğum tarihini belletmeyecek ölümünü 1327 (1910) göstermiş, Rifat Osman⁷, doğumunu 1255 (1839) gösterirken ölüm tarihini belirtmemiştir. Osman Nuri Peremeci⁹, doğumunu; 1255 (1839), ölümünü; 1324 (1907) olarak göstermiştir. Ratip Kazancıoğlu¹⁰, doğumunu 1255 (1839), ölümünü bir başka eserinde 1326 (1910) olarak göstermiştir. Babinger¹⁹, doğumunu vermemek ölümünü 1326 (1908) olarak gösterir. Erkut Güngör¹¹, doğumunu 1839, ölümünü 1910 olarak kaydetmiştir. Son olarak Rıdvan Canım¹², sadece ölümünü 1326 (1910) olarak vermiştir.

Oysa Ahmet Badi, doğumunu Riyaz-ı Belde-i Edirne'de bizzat kendi kalemiyle ay, gün olarak yazmıştır. Ayrıca Edirne Nüfus Müdürlüğü'nde yaptığımız inceleme sonucu kütük kaydında da¹³ doğumunun 1255 (1839), ölümünün ise 1325 (1908) olduğunu gördük ve böylece bu birbiri uymayan doğum ve ölüm tarihlerini düzeltmiş olduk.

5-Mezarı

Ahmet Badi'nin mezarı konusunda da iki ayrı görüş vardır. Adı geçen araştırmacıların Rifat Osman dışındakiler, Eyyüp'te, Merdivenli Kabristanı'dadır derken, Rifat Osman "Edirnekapi dışına İbrahim Çelebi Hazretleri yakınında defnedilmiştir"¹⁴. Bu ihtilafli durumu çözmek için Edirne'de bulunan araştırmacılarla yaptığımız temasta araştırmacı yazar Oral Onur, Edirne eşrafından Şevket Dağdeviren'in oğlu Arif Dağdeviren'in, 35 yıl önce kendisine, Ahmet Badi Efendi'nin Eyyüp'te Gümüştüğü mevkindeki kabrini gösterdiğini söyledi. Zikredilen yerlerde aramamız rağmen mezarına rastlayamadığımızdan, mezar yerielle ilgili ihtilafli gideremedik.

6- Çocuğu ve Torunları

Nüfus kaydına göre Ahmet Badi'nin tek evladı Mehmet Faik Kaltakkıran'dır. Edirne milletvekili olarak görev yapmış ve 1948 yılında olmuştur. Mehmet Faik'in 1314 (1897) Konya doğumlu tek erkek evladı Mehmet Ferit babasından dört yıl önce 1944'te olmuştur. Onun da Ahmet Bilge adında 1932 doğumlu, nüfus kütüğüne göre, Ankara-Cankaya nüfusuna nakledilmiş bir oğlu bulunmaktadır.

2-AHMET BADI'NİN TARİH ARASTIRMACILIĞI, ŞAİR VE YAZARLIĞI

1- Araştırmacı Yönü

Bir malicye olarak tam kırkdört yıl 12 şehirde devlet memuriyetinde bulunan Ahmet Badi, memuriyetinin 17 yılını Edirne ve civarında geçirmiştir. İkî defa devlet nişanıyla taltif edilen bir tiz tabiatlı, gövdesine düşünün devlet adamı, memuriyeti dışında kendisi mesaisini gece gündüz zmeden araştırmaya vakfetmiştir. Oğlu yezeden Edirne'den Konya'ya göçtüğü bile onun küstirmiş büyük bir tevekküllü "Ye'dü Kudretin cihati"

muhelife-i kainata neşr ettiği ezrak-i mukaddereyi toplamak üzere hasbel memuriyye Edirne'den infikak mecburiyeti yüz göstermekle..."¹⁵ diyerek gurbete, Allah'ın, kainatın çeşidi yörelerine dağıttığı rızıklardan hissesine düşeni toplamak için gittiğini söylemiştir.

Ahmet Badi bu uzun gurbet hayatında ve Edirne'deki memuriyetlerinde, resmi görevi dışında çalışılmamış iki büyük eser üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlardan biri Riyaz-ı Belde-i Edirne adı tarihî, ikincisi ise bir edebiyat araştırması olarak derlediği, günümüz okuyucusuna sunmak için üzerinde çalıştığı *Armağan*'dır. Diğer eserleri muhtemala itibariyle bunlardan sonra zikredilmektedir.

2- Tarih ve Edebiyatı Bakışı

Badi, tarih ve edebiyatı bir millîyet varoluşunun temel taşları olarak niteler. Ünlü tarih eseri, *Riyaz-ı Belde-i Edirne*, yaşadığı ya da kaybolmuş tarihi eserleri, unutulmaması gereken şairleri, alimleri, devlet adamlarını tanıtır, dir tutmuş suretively, halkı nasıl yakından bildiklerini kullanılır bir kısmı ise kaybolmaya yüz tutmuş mansur ve manzum atasözlerini yaşatmaya, yine halkımız yakından ilgilendirmektedir.

Bu eserye Badi, halkımıza hizmeti mukaddes sayan bir alimdir. Bu iki eser dışında, şiirini topladığı bir kayıp iki divanıyla da şairlik yönünü ispatlamış, divan şiirinin birli denli yıllarda özellikle gazelleri ve tarhiyle büyük şairlerle övü öçümüşdür. Badi, şiirle Matematiği birleştirerek esas mesleğini yakinen ilgilendiren *Tavzihi'l-eb'ab alâ Teshih'il-hisab* adlı bir de matematik kitabı yazmış, böylece hem sosyal hem de fen sahasında at oynatan nadir şahsiyetler arasına girmiştir.

3-AHMET BADI'NİN ESERLERİ

1-Riyaz-ı Belde-i Edirne

Müsvedesi üç cilt halinde Edirne İl Halk Kütüphanesi, T.Y.2315 numarada kayıtlı bulunan eserin temize çekilmiş İstanbul Bayezit Devlet Kütüphanesinde, 3 cilt halinde, T.Y.-10391 numarada kayıtlıdır. 340x222, 228x150 mm 31 satırdır. Yazı çeşidi rika'dır. 1. cilt 600, 2. cilt 600, 3. cilt 278 sayfadır. 1. cildin 477-526, 2. cildin 341-408 sayfaları

Çırpanlı Necip Efendi'ye yazdırarak karşılaştırmaları yapmıştır. 1478 sayfalık bu büyük eseri, Ahmet Badi 17. yüzyıl tarihçilerinden Edirneli Abdurrahman Hibri'nin 1359-1633 yılları arasındakî Edirne'yi anlatan "Enisi'l-Müsâmirin" adlı tarihini, yer yer tashih yer yer de tamamlayarak 1633-1900 yılları arasındakî 267 yıllık tarihi de ilave etmiş suretively yazmıştır. Babinger'e göre, Badi'nin eserinin hacmi, Hibri'nin eserinin üç büyüklüğündedir¹⁶.

Badi, eserinin mukaddimesinin üçüncü paragrafında "Ehna'yı beşer kâşan-ı insanıyyeti muhafaza için ilm ü marifette tezyin-iz ta etmeğe mecburdur."¹⁷ "İnsanoğlu insan olmanın şerefini koruyabilmek için kendisini ilim ve marifette usulemdir," dediğinden sonra buna bir kutsal emel sayarak oğuş duyduğunu insanlık ve Osmanlığa layık olmak, vatana ve bu vatanın çocuklarına ufak bir hizmette bulunmak için Osmanlı'nın beşigi olduğu halde özel bir tarihi bulunmuş Edirne'nin tarihini yazmayı düşündüğünü söyler. Osmanlı'nın ikinci başşehiri olan Edirne'nin özel tarihini, bugüne kadar yazılmayışına üzülmekte beraber, eslafi da suçlamaz. Kutsal saydığı bu görevde başarılı olmak için eserinde bibliyografyasını vermiş¹⁸. Başta Hibri'nin Enisi'l-Mi'semir olmak üzere Tacîi'tevârîh, Naîma, Raşid, Luftî tarihleri Şehî, Aşık Çelebi, Latîfi, Hasan Çelebi, Güftî, Riyazi tezkiireleri Gibri tarih ve edebiyat tarihi ile ilgili toplam 83 eser inceler ve eserden başka eserinde adı geçen şairlerin Divanlarına, hattatların icazetnamelerine bakar, gazeteleri inceler, camî mesit, tekke ve benzeri yerleri görür, rivayetleri tespit eder; Edirne'de yatan vezirler, emirler, kadılar, alimler, şeyhler ve diğer aziz kişilerin mezar yerlerini bulur ve taşlarındakî kitabeleri tesbit eder. Fakat Edirne dışındaki 20 vilâyet memuriyet hayatı, topladığı malzemeleri yazıya dökmekte engel teşkil eder. Çünkü, Edirne'nin tarihi, en güzel şekliyle Edirne'de yazılır. Nihayet 1889'da vergi müdürü olarak tekrar Edirne'ye dönünce "Şeyh'i-veğ, vali Frânca'nlı Hacı Ahmet İzzet Paşa'yı da dost olur. Bu değerli devlet adamına, Edirne tarihini yazma fikrini söylemeye düşünen istek validen gelir. Vali, •

Edirne'den birçok kalem sahibi yetişmesine rağmen hiçbirisinin muntazam bir Edirne tarihi yazmadıklarından şikayetçi olur ve bu işi yaparsa kendisine, maddi ve manevi yardımına bulunacağını söyler. İşte bu teşvikle Bâdi toplamış olduğu belgeler ışığında, eserini, 1308 (1891) yılında yazmaya başlar. 16 yıl sonra tamamladığını söylediği bu üç ciltlik tarihin ilk cildinin müsveddesi, 1309'da (1892) tamamları ve camileri, mesicileri, medreseleri, tekeyleri, zaviyeleri, hamamları ve bu tür yapıları ihtiva eder. Bu ilk cilde Bâdi, "Armağan-ı Bâdi" adını verir. İkinci ciltte ise valiler, kadılar, vezirler, emirler, alimler, şeyhler, hattatlar ve şairlerin hayat hikayelerine yer verir. Bu cilt tamamlanmadan Ahmet İzzet Paşa ölüyor. Bâdi büyük bir karamsarlığa düşer. Fakat bu işi yarım bırakmanın vebalini çekemeyeceğini düşünür. Büyük bir gayretle 1312'de (1895) tamamladığı bu ikinci cilde "Riyaz-ı Belde-i Edirne" adını verir. 1313'te (1896) Bâdi vergi müdürü olarak Konya'ya gitmek zorunda kalır. Bu gönüllüz bir gidip olmasına rağmen, kimseye şikâyet etmez, malzemesini yanında götürerek 3. cildi de orada yazmıştır. 1315'te (1898) tamamlanan bu ciltte kasabalar ve özet olarak bu kasabalardaki alimler, şeyhler ve şairler yer alır. Bu cildi de Bâdi "Devayih-i Mülhakat-ı Vilayet-i Edirne" adını verir. Eserin bütünü 1322'de (1905) Bursa'da temize çeker ve her bir cildin sonuna tarih düşmesine rağmen ilk iki cildini "Riyaz-ı Belde-i Edirne", 3. cildini ise "Devayih-i Mülhakat-ı Vilayet-i Edirne" diye adlandırır. Zannımızca bunun tek sebebi daha önce birinci cilde verdiği, "Armağan" adının, tarafımızdan metin tespiti ve incelenmesi yapılan "Divan Şiirinde Atasözleri ve Deyimler"i ihtiva eden eserine daha uygun olacağını düşündüğündendir.

Mukaddimede, eserin yazımında kendisine yardımcı olan, himayesini gördüğü Hacı Ahmet İzzet Paşa'ya devrin alimlerinden saydığı Ali Kemzi ve Tatar Mehmed Rüydü Efendilere sonunda da Padişah II. Abdülhamid'e teşekkür eder ve eksikliklerini af dileyerek 1322(1905) yilına isabet eden şu tarihi düşürür.

Vasî-i hadd-i hitam olduğu dem ey Bâdi Okuyanlar dedi tarihini a'la tarih

Yazar, mukaddimesinin sonunda,

eserinin dördüncü cildini "Muavene" adıyla düzenlediğini ve üç ciltte temize çekerken yaptığı hataları numaralayılarak bu ciltte doğruladığını ayrıca yine ilaveler yaptığını söylemekteyse de diğer araştırmacıların hiç bahsetmediği bu dördüncü cilde ulaşılamız mümkün olamamıştır.

2. Armağan

5675 mensur ve 5106 manzum atasözü ve deyimler ihtiva eden bu eser, sahasındaki eserlerin hacimlisi olması bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

Eser, Edirne II Halk Kütüphanesi'nde T.Y. 2304 numarada kayıtlıdır. Ölçüleri 280x175, 220x1250, 297 sayfa ve 27 satırdır. Sırtı meşin, üzeri bez kaplı, adı ciltli, müellif hatıyla müsveddendir. Yazı çeşidi rik'adır.

3-Divan

Edirne II Halk Kütüphanesi'nde T.Y. 2302 numarada kayıtlı bulunan divanın ölçüleri 260x180-170x110mm., 65yık, 21 satırdır. Yazı çeşidi rik'adır. Bâdi, Divanını da müsveddeler olarak bırakmıştır. Gazellerdeki şürler bir sıra gozetilmeden yazılmıştır. Eserin, başta ve sonunda toplam 15 sayfası boştur.

4-Tavhizi'ül-Ebvağ'Ala Teshil'il-Hisab

Edirne II Halk Kütüphanesi, T.Y.2309 numarada kayıtlı bulunan bu eserin ölçüleri, 260x170, 200x145mm, 186 yaprak, 22 satırdır. Yazı çeşidi rik'adır. Eser, bir matematik kitabıdır. Bâdi, rakamlardan başlayarak dört işlemi anlatmış, problemler yazarak çözümlerini yapmıştır.

Ahmet Bâdi, hattatıdır. İlk tahsilini yaptığı Taş Mecktepe'ye Sarı Şeyh diye tanınan Mustafa Mehdi Efendi'den sülüs ve nesih hatlarını meşk etmiş ve 1267'de (1851) icazet almıştır. Ayrıca Mustafa Mehdi Efendi'nin kardeşinden de eksiklerini tamamlamış 1269'da (1853) aldığı icazetname ile kendisine, Rifkî mahlası vermiştir²⁰. Bâdi, gençliğinde üç tane Kur'an-ı Kerim yazdığını, devlet hizmetine girdikten sonra sülüs ve nesih hatlarını terk ederek, cilt hattını tercih ettiğini söyler. Son görevleri olan Bursa'da, Deffer-i Hakani müdürü Hacı Sırrı Efendi'den rik'adan

icazet almış ve bu hatla, dostlarına hediye levhalar yazmıştır²¹.

Bâdi'nin kendi eserleri ve kütüphanesinde bulunan 1000 cilt aşkın değerli eserler, oğlu Faik (Kalkıtkaran) tarafından 1335 (1918) yılında mühürlenen Edirne İritih ve Terakkî Kulübüne vakfedilmiştir. Mühürün muhtevası şöyledir: "Edirne mebusu Faik tarafından, pederi, merhum Ahmet Bâdi Efendi namına Edirne İritih ve Terakkî Kulübü'ne vakfolunmuştur." Bu eserler şimdi Edirne II Halk Kütüphanesi'ndedir. ■

*Prof. Dr. Süreyya Beyzadeoğlu
Trakya Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
EDİRNE Dergisi için kısıltılarak
yayınlanmıştır.

NOTLAR

- Mehmet Zeki Palalı, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü c.1, s.211, İstanbul, 1983 (Yenilerden bey akçe ulufeli olanları sergidesi, yani amir ve zabıtası. Bunların vazifesi askere yol açmak, dillik emektardır.)
- Ahmet Bâdi, Riyaz-ı Belde-i Edirne, Beyazıt Devlet Ktb. T.Y. Nr.-10391 Cilt 2, s. 596-597
- Osman Nuri Peremeci, Edirne Tarihi, İstanbul 1939, s. 169
- Ahmet Badi, a.g.e.c.2, s.596-597
- Ahmet Badi, a.g.e.c.2, s.596-597
- Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, İstanbul-1338, Yenı Har. İsmat Önen, Merak Yayinevi, İstanbul-1975, Cilt 3, s.35
- Rifat Osman, Edirne Rehnamesi, Edirne-1337(1920), s.98
- Osman Nuri Peremeci, a.g.e.s.169
- a.Ratp Kazançgil, "Ahmet Badi Edirne ve Riyaz-ı Belde-i Edirne Fihristi, Ahmet Badi'nin Biyografisi" Edirne II Halk Kütüphanesi Bülteni:1986, s. 71-119
- ..... Edirne Şehir Tarihi Kronolojisi, Edirne, 1995, s. -133
- Franz Babinger, Osmanlı Tarih Yazanları ve Eserleri, Çeviren: Coşkun Uçöz, Kültür Bakanlığı, 1992, s. 422-11 İdam Anıkkolpedisi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Cilt 2, s. 47-48
- Rıdvan Çamcı, Edirne Şairleri Akçağ Basın Yayın Pazarlaması, Ankara-1995, s.456
- Edirne Nüfus Müdürlüğü, Cilt No: 008/10, sayfa no 51, Künk Sıra No: 978
- Ahmet Badi, Riyaz-ı Belde-i Edirne, Edirne II Halk Kütüphanesi, T.Y. 2315, c.1, s.557'de Rifat Osman'ın Notu
- Ahmet Badi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, a.g.e.c.1, s.2. (Mukaddime)
- Franz Babinger, a.g.e., s.234
- Ahmet Badi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, a.g.e.c.1, s.1. (Mukaddime)
- Ratip Kazançgil, Ahmet Badi Efendi, a.g.e., s.71-119
- Ahmet Badi, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, a.g.e., c.2, s.442
- Ahmet Badi, Edirne II Halk Kütüphanesi, a.g.e.c.3, s.607
- Ahmet Badi, a.g.e.c.3, s.607

Organizasyon Sektörünün Trakyadaki Lideri

Özel Organizasyonlar
Genel Organizasyonlar

İkram Organizasyonları

Çocuk Organizasyonları

Doğum Organizasyonları

Düval Organizasyonları

Tüm Trakya'da ve Tüm Jürkiye'de Hizmetinizdeyiz...

Osmaniye Caddesi No 8 Edirne Detaylı Bilgi ve Diğer Fotoğraflar İçin www.papagan.org

collezione

**Edirne'de hizmetinize açıldık.
BEKLİYORUZ...**

Talatpaşa Mah. Saraçlar Cad. No:138 Edirne
Tlf : 2137681 - Faks : 2137324

Meciדיye

Yazı-Fotoğraf: Zeki kar

Antik dönem kalıntıları, ormanları, muhteşem denizi, balıkları ve eşsiz kumsallarıyla doğal güzellikleri her geçen gün daha fazla ilgi çeken Meciדיye, sosyal kültürel etkinlikleriyle de alternatif bir tatil beldesi...

Keşan'ın geçip Çanak kale yoluna girince, Enez sapağından sonraki sapağın sağa dönüyor ve 25 km sonra Meciדיye beldesine varıyorsunuz. Orman eteklerinden vadiye yayılan düzlükte kulan 3500 nüfuslu beldenin önceleri Kösealtı olan adı, 1934'de Meciדיye olmuş. 1995'te belediye olan Meciדיye'nin nüfusu yazın artıyor. Yöre halkı, 93 Harbi diye bilinen 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı'nda, Bulgaristan'dan göç edenlerden oluşuyor. Meciדיye'de daha eski bir yerleşimin varlığı bilinmiyor.

Askeri bölge konumundaki Meciדי-

İtalyan Koyu

ye'de, turizm yatırımları yapılmadığından, gelişme kaydedilememiş. Belde halkı, Meciדיye göletinin suladığı verimli arazide yetiştirdiği sebze, yazlıklara satarak geçimini sağlıyor. Çevre illerden gelenler, oromobillerini durdurup, yol boyunca kulan tezgahlardan Meciדיye kavunu, sebze ve meyve alıyor. Kasaba için sağa giden yol, Eriklı sahiline ulaştığı için trafik oldukça yoğun. Eğer soldan giderseniz, 1 km sonra beklenmedik doğal güzellikler karşınıza çıkıyor.

Belde çıkışında, Meciדיye sakinlerinin 'İstanbul Mahallesi' adını verdikleri mevki, ormanın eteklerinde villalar var. Taş ve ahşap, bahçeli evlerin bulunduğu çevreye, sessizlik ve dinginlik hakim.

Kasabanın çıkışından sağa dönüp, tarlaların bulunduğu vadiyi takip ederseniz, 2 km sonra, kıyaya ulaşıyorsunuz. Burası, yöre halkının İtalyan Koyu veya Kale Koyu adını verdiği sessiz ve sakin bir koy. Eğer, sağa sapmayıp düz devam ederseniz, biraz ilerde bir tepeye varıyorsunuz ve hemen aşağıda İbrice

İbrice Limanı

Limanı'nı görüyorsunuz. İbrice Limanı'na tepeden bakıp sağa sapsanız, taş ocakları arasında geçip Üzunkum'a varıyorsunuz.

İbrice Limanı

İbrice Limanı'na asfalt bir yoldan iniliyor. Liman, sadece balıkların üssü değil, dalgıçların da ana mekanı. Başta İstanbul olmak üzere, yurdun dört bir yanından gelen dalgıç grupları, burada eğitim çalışmaları yapıyor. Keşan ve Eriklı'deki otellerde veya yöredeki kimi tesislerde konaklayan dalgıçlar, İbrice'den teknelerle çevredeki koylara dağılıyor ve Saros'un renkli sualtı

yaşamını keşfetmek için kendini körfezin derin sularına bırakıyor.

İbrice Limanı, Saroslu çevrecilerin de eylem alanı. Turizm ve ekonomi açısından son derece hassas bir nokta olan İbrice Limanı'ndan, Trans Trakya Petrol Boru Hattı'nın geçirilmesi gündeme gelince, hem çevreciler hem de yöre halkı tepki gösterdi. İbrice Limanı, şarkıcı Haluk Levent'in de konserler verdiği protesto etkinliklerine sahne oldu.

Turizm ve Balık Festivali

Körfezin bir başka önemli zenginliği de balık çeşitliliği. İstavrit, sardalya, hamis, mevgi ve çirnekten çok anılan balıklardan, Orfuz ve ahtrapot da Saros'un ünlü balık çeşitleridir. Saros'un balıklarının şöhreti, Meciדיye Belediyesi'nin her yıl düzenlediği festivale de yansıyor. 'Turizm ve Balık Festivali' adını taşıyan etkinliğin dördüncüsü, bu yıl 6 Ağustos Pazar günü yapıldı. Balık çeşitleri, festival alanında açılan standta sergilenerek, ziyaretçilere Saros'un balık zenginliği tanıtıldı. Ayrıca, geniş bir

alana kurulan ızgaralarda, tonlarca sardalya pisirilerek, ziyaretçilere ikram edildi. Festivali izleyen binlerce kişiye, Meciדיye domatesi ve kavunuyla birlikte, balık ziyafeti çekildi.

Tazeligi ve bol çeşidiyle, Meciדיye'de yiyebileceğiniz başlıca yemek balık. Meciדיye'deki balık restoranlarının salata ve balıkların lezzeti unutulmazdı.

Kumsallar Eşsiz, Deniz Muhteşem

Meciדיye sahillerinde denize girilen üç güzel kumsal var. Denize kadar uzanan sarp kayalıkların sakladığı koylardaki bu kumsalların, birinden diğerine sahilden yürüyerek ulaşmanız mümkün değil. Bu kumsallara, Meciדיye'den kara yoluyla ulaşabilirsiniz. Ama, tekne gezintisiyle koyları dolaşmanın keyfi de bambaşka....

Kıyının Eriklı tarafındaki kesiminde askeri tesisler bulunuyor. Meciדיye'nin çıkışından vadiyi izleyerek ulaşılan Kale koyu, adını buradaki antik dönem kale kalıntısından almış. Ulaşılması biraz zor olduğu için hafta sonu bile çok az insan var. Kumsal da deniz de çok güzel. Ama dış imkanlar ve sizi uğralacak bir tesis yok. Güzelliklerinin sırrı bu denli bakır olmasında yatıyor belki de...

Meciדיye Göleti

Antik Çağın ulaşım yolu...

Saros kıyıları, tarihte ulaşım güzergahı olarak kullanılmış. Enez, Yayla, Meciדיye ve Gökçe-tepe'deki kale kalıntıları bunun işaretleri. Kale Koyu'ndaki kalıntıları gezerek, üzerinde bulduğumuz tepenin güzelliğini yanı sıra, ulaşım ve savunma açısından da stratejik bir nokta olduğunun farkına varıyoruz. Denize doğayla başbaşa olan kara uzanan kaya külesinin üzerindeki kalenin kimi duvarları, kemerli giriş kapısı, burcu ve mahzeni hala ayakta. MÖ 4. yüzyıla ait olduğu söylenen kalıntıları, araştırmayı bekliyoruz.

Meciדיye ile Beyköy arasındaki çevreye hakim bir tepedeeki Baba Burnu'nda da Rüstem Baba'ya ait bir Bektaşî dergahının bulunduğu söyleniyor. Tepede tarihi mezar taşları bulunuyor.

Taş ocaklarının beyazlaştığı yoldan geçtikçe ulaşılacak diğer koyda ise, muhteşem denizi ve kumsalıyla Üzunkum karşı tarafı bizi. Meciדיye Belediyesi'nin giriş ücreti aldığı bu koyda, büfe ve dış hizmet veriliyor. Bu yüzden, cadir ve karavansaraylar kamp kuranlar, arabalarıyla çevre illerden günü birlik gelenler çok... Tesis ve hizmet oluncu plaj da kalabalık...

Meciדיye'de, denize girmek istemeyen tatilciler için alternatifler de var. Kumsalda uzanmak, yüzme yerine doğayla başbaşa olmak isteyenlere göleti öneriliriz. Ormana doğru hafif yükseliş yukarı çıkılarak ulaşılabilir. Meciדיye'nin bir başka doğal güzelliği... Çevresiz çam ormanıyla çevrili göletin etrafında yürüyüş yapabilir, balık avlayabilir veya piknik yapabilirsiniz. ■

AB'ye Komşu Mahallemiz; Karaağaç

Türkiye Cumhuriyeti için büyük bir önem taşıyan ve siyasi anlamda da "Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfus kağıdı" diye nitelenen Lozan Barış Antlaşması, aynı zamanda Edirne kent tarihinde de özel bir anlam taşır. Avrupa Birliği sınırlarına komşuluk yapan Karaağaç Mahallesi, bu barış antlaşmasının bir simgesidir adeta...

■ svjçe'nin Lozan kentindeki Beau-Rivage Palace'da 24 Temmuz 1923 tarihinde, İtaliy Devletleri temsilcileriyle Türkiye Cumhuriyeti'nin temsil ismet İnönü'nün atıkları imza, bir yandan ülkenizin Misak-ı Milli sınırlarını çizerken, bir yandan da Yunanistan tarafından bırakılmak istenen Karaağaç ve yöresinin Türkiye topraklarında kalmasını sağlıyor imzadır.

Böylece Lozan Barış Antlaşması ortaya çıkardığı sonuçla, Mondros Mütarekesiyle Meriç Irmağı'nın ete kıyısında ısrar ve inatla Yunanistan tarafında bırakılmak için yoğun çaba harcanan Karaağaç ve yöresi, uzun ve sert tartışmalar sonucu, bu ülkenin Batı Anadolu'da yaptığı savaş zararı ve tahribatına karşılık sayılarak Türkiye toprakları içinde kalması kabul edilmiş oldu.

Bu bağlamda, Lozan Barış Antlaşması, Meriç Irmağı tarafından 180 kilometre uzunluktaki bölümü çizilen bugünkü Türkiye Yunanistan sınırlarını belirleyen antlaşmanın adıdır. Edirne'de

Karaağaç Mahallesi'nin Lozan Barış Antlaşması'ndaki siyasi zafarimeye borçludur. Bu anlamda Karaağaç Mahallesi, Lozan Barış Antlaşması'nın eşsiz bir simgesidir.

Huzur beldesinin adı

Karaağaç Mahallesi, işte bu tarihi öneminin dışında günümüzde de, Edirne'nin sosyal ve turizm hayatına

Yazı-Fotoğraf: Behiç Günalan

zenginlik katan bir enerji ırmemeye başlamıştır.

Karaağaç Mahallesi, Arnavut kaldırımı ünlü yolu, evleri, etkileyici mimarisine tarih Tren Garı, mesire yerleri, sebze bahçeleri, hemen her ziyaretçiyeye güzel yüzleriyle dostluk ve sevecenlikle selam vererek, 'hoş geldiniz' diyen sakinleriyle tam bir huzur beldesinin adır. Çoğu ilgi ve bakım bekleyen siren evler, ziyaretçilerin ilgisini çekmekte, onların objektiflerini yaşlanmış ve yorğun günömlerine hep gülümsemektedirler.

Günümüzde Lozan Caddesi olarak anılan Arnavut kaldırımı Karaağaç yolu, geçen yıl Hürriyet Gazetesi tarafından Türkiye'nin en romantik 10 yolu arasında gösterilmişti. İki yanında asırlık ağaçların dizildiği Karaağaç Yolu'nda sıkça görülen faytonlar, gide-rek yok olan bir yaşam kültürünü inatla yaşatmaya ve korumaya devam etmektedir.

Edirne Garı

İstanbul'u Avrupa'ya bağlayan demiryolu üzerinde yer alan Edirne Garı binası da, Karaağaç'ın görülmeye değer yapıları arasında yer alır. 19 Temmuz 1998 tarihinde dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından açılan ve Anadolu, Trakya ve Karaağaç'ı simgeleyen üç süntandan oluşan Lozan anıtı ise Türkiye'nin sayılı büyük-lükteki anıtlarındandır.

Günümüzde, Edirne Garı'nın Trakya Üniversitesi Rektörlük binası olarak kullanılan bölümü içinde yer alan Lozan anıtı ve meydan ile müze de ziyaretçilerin akınma uğramaktadır.

Karaağaç girişinde ikiye ayrılan yoldan sağ taraftaki, sebze bahçeleri arasında komşumuz Yunanistan'la karayolu sınır kapımız olan Pazarkule Gümrük kapısına ulaştırır. Karaağaç'a gelen herkes, yaklaşık iki kilometrelik bu yolculuğa komşumuz Yunanistan tarafını görme fırsatını yakalar. Üstelik bu kısa yolculukta yol boyunca, Karaağaç bahçelerinde yetişmiş taze sebze ve meyve alabileme imkanı da bulur.

Bir zamanlar lüks otelleri, eğlence yerleri yazlık sinemaları ve lokantaları ile bahçe içindeki evleriyle hatırlanan Karaağaç akıp giden zamana yenik düşmesine karşın, son yıllarda sayıları hızla artan bağ evleriyle değişen ve yenilenen başka bir yaşam biçimine de ev sahipliği yapmaktadır. ■

Eski bir kartpostalda, Karaağaç'ta Canik Otelü önünde bir otomobil.

Bir Zamanlar Karaağaç...

O nyedinci yüzyılın ikinci yarısından itibaren Edirne'yi ziyaret eden gezginler, anılarında Karaağaç'tan hayranlıkla söz ediyorlar. Bir zamanlar Karaağaç'ında sosyal hayatının zenginliği, eğlence dünyasının baş dönürücü çekiciliği bu gezginlerin satırlarından yansıyor. Sinemaları, restoranları, otelleri, eğlence yerleri, hatta kumarhaneleriyle Karaağaç yine bu gezginlerin satırlarında yer aldığı halde "Küçük Paris" adıyla anılıyor. Daha da ilginç bu adı Karaağaç'a batılılar yayıstırıyor.

Karaağaç'ı "Ayşık Edirne Mahallesi" olarak niteleyen Rabia Eroğlu, 'Edirne: Serhatkçı Payitah' kitabında yer alan yazısında, bu tarihi mahalle-nin Troya Savaşı kahramanlarından Agamemnon'un oğlu Orestes ansına kurulan Antik Orestia'da kentinin kalıntılarını üzerinde yer aldığı söylemektedir.

Aynı kaynakta Karaağaç'ı ziyaret eden çok sayıda gezginin anıları da bir zamanlar Karaağaç'ın hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlamaktadır.

1675 yılının Temmuz ayında Edirne'de bulunan İngiliz gezgin Dr. John Covel'in yazdıklarına göre, Karaağaç'ta yaklaşık 50 Rum ailesi yaşamakta ve Türkiye ile 10'a yakın çiftlik ile yazlık ev bulunmaktadır. 19 yüzyılda Edirne'ye gelen George

Keppel, Adolphus Slade, Dr. Constan-tin Jirek gibi gezginler de, Edirne'de yaşanan gayrimüslim Osmanlılar için Avrupalı ailelerin ve yabancı ülke konsolosluklarının yazlık evlerinin Karaağaç'ta olduğundan bahsediyorlar.

1869 yılında Rumeli demiryolunun geçeceği yerlerin keşfi için Edirne'ye gelen Avusturyalı profesör F.V Hochstetter de, Karaağaç'ta 25 alelik bir Fransız kolonisinin varlığını bildiriyor. Bu koloninin zengin ve köklü ailelerinden olduğu belirtilen Hochstetter, Avusturya konsolosluğu yapan Herrn Von Camerlöhner'in büyük itibar kazandığını yaz aylarında işletilmek üzere birahane ve kir oyununun oynandığı lokal açtığını anlatıyor.

Yunanlı N.P. Nikolaidis de tren istasyonunun gelişmesiyle toplumsal yapının önemli değişiklikler gösterdiğini belirterek, Karaağaç'ta Avrupa'dan gelen veya Avrupa'ya giden yolcular için kalacak oteller, lokanta, cafe ve eğlence yerlerinin açıldığını yazıyor.

Küçük Paris; Karaağaç...

Nikolaidis'in bildirdiğine göre, önceleri sayıtlı, dinlenme ya da küçük bir eğlence yeri olarak bilinen Karaağaç, tren istasyonunun gelişmesinden sonra Edirne'de gösteri ve eğlence dünyasının merkezi haline geldi. Bu dönemde renkli ve canlı sosyal hayatından dolayı Karaağaç'a "Küçük Paris" adı takılmıştı.

Bu yıllarda Karaağaç'ta eğlence mekanlarının en ünlüleri arasında, Djanik Otel'i'nin bahçe sineması, lokantası, kumarhanesi ile Brasserie Bomonti adında birahanesi de Fransız Pethe filmlerinin gösterildiği Orestia'da yazlık sinema sayılıyor.

Nikolaidis, kitabında gorkemli balolardan da söz etmektedir.

Şevket Süreyya Aydemir de anılarına Atatürk'ü anlattığı eserinde Balkan savaşları sırasında bir süre Edirne'de bulunan Mustafa Kemal'in Selanik'in beyaz kule gazinolarını anımsatan Karaağaç lokanta ve gazinolarında sıkça yorulmuş atlarını, bazen rek başına bazen arkadaşlarıyla birlikte oturduğunu anlatıyor. ■

Oral Onur

'Edirne Özel Kütüphane ve Eski Eser Koleksiyon Sahibi Oral Onur'. Maarif Caddesi'nin en güzel konaklarından birinin giriş kapısı üzerinde böyle yazıyor. 19. yüzyılın izlerini günümüzde taşıyan sivil mimarlık eseri bu konakığın kapısını araladığımızda, antika eşyalar, mezar taşları, kilbeler ve 2000'den fazla kitabın bulunduğu adeta bir müze karşılar sizi.

Konakın sahibi 77 yaşındaki Oral Onur, selamlaşmanın hemen ardından, Edirne'nin tarihi ve kültüründen söz etmeye başlar. Bıkmadan, usanmadan ve her zaman aynı coşku ve heyecanla... Öğretmen anne-babanın çocuğu olarak Edirne'de doğan Onur, tarihe olan ilgisiyle öğretmeni Osman Nuri Peremeci sayesinde kazandığını anlatıyor:

"1942'de orta ikideyken, tarih öğretmenimiz Osman Nuri Peremeci'nin 'Edirne Tarihi' adlı kitabı yayımlandı. 2,5 liraya satılan kitabı, çok pahalı olduğundan o zaman alamamıştım. Ama Peremeci'nin Mohaç, Zığetvar gibi tarihi zaferleri anlatışı beni çok etkilemişti. Tarih sevgisini böyle kazandım."

Tarih sevgisi Peremeci'den

Genç yaşta ticarete atılan Oral Onur,

"Edirne'nin tarihi kimliği her zaman ilgimi çektik" diyor ve şöyle devam ediyor: "Meriç kenarında kamp işletmeciliği yaptığım yıllarda, turistlerin Edirne'ye olan ilgisi de bende hayranlık uyandırmıştı; 'yabancıların bu kadar ilgi gösterdiği şehrimize, biz neden ilgi göstermiyoruz' diye düşünmeye başlamıştım." Bu çelişki, onda derin bir öğrenme arzusu doğurur ve araştırmaya, okumaya yönelir.

Okuyarak, araştırarak, belge toplayarak geçen yılların birikimini, yayımladığı 20 kitapla toplama sunar Oral Onur. Tümü yerel tarih konularındaki kitapları, bilinmeyen doğruları gün ışığına çıkarır. Oyle ki, bilimsel araştırmalar bu yayınlara atıfta bulunur.

Onur, 1975-1986 yılları arasında sık sık görüştüğü Süheyl Ünver'in, ilgi ve merakını doğru değerlendirmesine

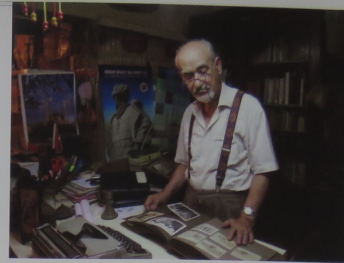

yardımcı olduğunu söylüyor. Onun "Belge toplama ve yayımlama" öğütünü uyguluyor. Çelik Gülersoy'un da "Sen meraklısın, ama ilk kaynağına in, ara ve bul" dediğini kaydediyor. Yaşamındaki ilgili olay işi, orotokul mezun olduğu halde, 1992 ve 1993 yıllarında Trakya Üniversitesi'nde ders vermesi.

Yerel tarihe ışık tutan birikim

Oral Onur'un konakının bodrum katında bulunan; kitaplar, kartpostallar, fotoğraflar, kam negatifler, tarişi belgeler ve etnografik eşyalarla oluşan envanter, titiz ve özverili bir uğraşın birikimi. Onur, bu birikimin zamanla oluştuğunu ifade ediyor. "Kitapçılarındaki çıkıyor, Edirne literatürünü izliyorum, 2000 kitabı da tek tek sorarak buldum" diyor.

Tarihin Edirne'de yapıldığını, mimarının Edirne'de geliştiğini vurgulayan Oral Onur, kentin uygarlık mirası içinde çok özel bir yeri olduğunu inancında. Bunu

örneklerle dile getiren Onur, cami ve minare mimarisinin her çeşidinin Edirne'de geliştiğini; 1502'de belediye (Nahi) kanununun, 1520'de ilk çevre kanununun Edirne'de çıkarıldığını, tramvay projesinin de 1910'da Edirne'de yapıldığını sözlerine ekliyor.

Oral Onur Edirne'nin yakın tarihine ilgili de çarpıcı bilgiler veriyor: "1950 ile 60 yılları arasında yüzlerce fotoğraf çektim ve 6 albüm hazırladım. O zamanlar Kaleci tamamen bahçeli evlerden oluşuyordu. Ermeni, Rum ve Yahudilerin de oturduğu dönem otomobil yoktu. Azınlıkların sosyal kültürel hayatı çok farklıydı. Eğitim görmüşlerdi. Onların kültürünü Trakya halkını etkilemiştir. Ben onların arasında yaşadım. Araştırmalar yaptım, sosyal, ticaret, eğitim, basın alanlarında belgelere ulaştım. 1970'e kadar eski kimliğini koruyan

Oral Onur, 5 yaşında öğretmen annesi ve babası Sabiha ve Akif Onur, ablası Türkan ile (Üstte). Onur'un Anıtlar Kurulu'nu inka ederek yıkılmasını engellediği eski İstasyon Binası'nın 1980'li yıllardaki görünümü (altta).

söylenen Oral Onur, bu eserlerin bini yok edilmiş olsa bile, kalan 700'ünün çok önemli tarihi eserler olduğunun altını çiziyor. Tarihte büyük insanları, Edirne'ye büyük eserler bıraktığını kaydeden Onur, çok büyük bir kültür mirasına sahip olduğumuzu vurguluyor.

Kültürel koruma mücadelesi

Edirne'nin eğitim ve maddi olanaklarla korunabileceğine inanan Oral Onur, yaşamı boyunca tarih ve kültür değerleri için birçok konuda mücadele etmiş. Bunun için zaman zaman yöneticilerle de karşı karşıya gelmekten çekinmemiş. İşte Onur'un kültürü koruma çabalarından birkaç örnek:

1965'te ilkokul çocuklarının folklor yapğını, Bulgar Televizyonu'nda izleyen Oral Onur, Halk Eğitim Müdürlüğü'ne başvurarak, ilkokullarda halkoyunları ekibi kurmasına öncülük etmiştir. 1910 yılında parke taşla yapılan tarişi Karaağaç Yolu, 80'li yıllarda belediye tarafından, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'ndan da aynı alınarak asfaltlanmak istenmiş. Oral Onur, yolun korunması gereken kültür varlığı olduğuna savınarak Ankara'ya gitmiş; Kurul'a itiraz ederek kararı geri aldırılmış.

Meriç Köprüsü'nün başında bulunan eski istasyon binasının, 1981 yılında yıktırılmak isteyen askeri yetkili de karşısında Oral Onur'u bulur. Bu kez İstanbul'daki Anıtlar Kurulu'na giderek, binanın tarihi değerini anlatmayı başarır ve bina yıkılmaktan onun çabasıyla kurtulur.

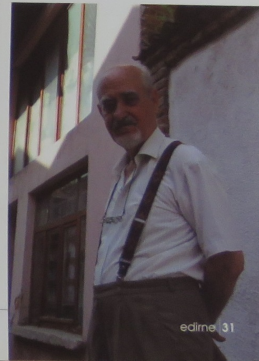
"Çoğu kez 'A be niye burnunu sokarsın' diyerek kendime kızdığım oluyor" diyen Oral Onur, kentine olan sevgi başıyla, içinden gelen engellenemeyen bir duygunun, kendisini bu olaylar karşısında tavır almaya itirgini söylüyor.

Kentteki 6 anıtın kurulmasına fikri katkıda bulundu

Onur'un tarih ve kültüre hizmetleri bu kadar değil. Devraldığımız mirasın beklüğünü hakkıyla yapabilmek, tarihe saygı ve minnet borcumuzu ödemek için, tarihi olayları ve kişileri anlamamız gerektiği inancını hayata geçirmek için çırpınan Oral Onur, Sırpıyadığı Anıtı, Lozan Anıtı, Şükür Paşa Anıtı, Fatih Anıtı ve Balkan Şehitliği Anıtı'nın da fikir babalığını yapmış. Onur, bugüne değeri yeni bir anıt projesinin peşinde; Lozan'ın simgesi Karaağaç'ı İnönü Anıtı yapılması için çalışıyor.

Yaşadığımız kente, tarihi ve kültürel değerlere olan duyarlılığımızın ortasında, bir anıt gibi dimdik duruyor Oral Onur. Tarihi, kültüre saygılı, kentine bağlı insanın simgesi Oral Onur, kişileri İstanbul Moda'da, yazları Hebe- liada'da geçirse de bahar aylarında Maarif Caddesi 22 numaralı konakından kopamayan bir Edirne tutkunu. Bilgi ve fikirlerinden yararlanmak için, her çağrıldığında yaşlı yüreği çarpacak kospuş gelen, bir tarih ve kültür sevdaşısı... ■

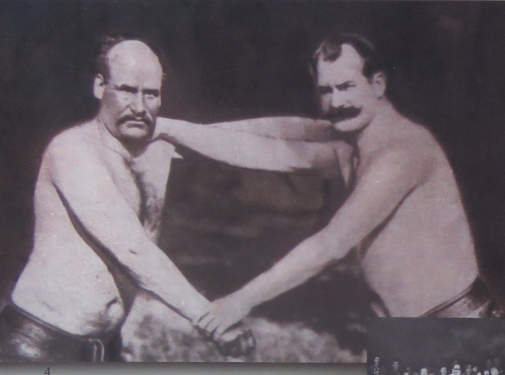
Yazı-Fotoğraf: Zeki Kar

Er Meydanı'ndan Gelip Geçenler

1. 1970 yılının ağalık devir teslimi
2. Kara Ahmet Hergeleci İbrahim (Edirne Türk İslam Eserleri Müzesi)
3. Cumhuriyet Döneminde Kırkpınar'da fırtına gibi esen iki pehlivan; Kara Ali ve Tekirdağlı Hüseyin Alkaya
4. Gaddar Kel Aliço Kara İbo ile
5. 6. Kırkpınar'da tarihe karışan iki uygulamaya; At yarışları ve yoğurt yeme yarışması. (Sinan Alışkan arşivi)

KURULUŞ 1961

Edirne'den Hediye

LOKUM - BADEM EZMESİ - DEVA-İ MİSK
ÇİKOLATA VE SPESİYAL ÜRÜNLER

keçecizade®

Merkez: Hükümet Caddesi No: 5 Edirne Tel: (0284) 225 24 81-213 23 60
Şube: Eski Cami Karşısı Belediye Çarşısı No: 4 Edirne Tel: (0284) 225 26 81

www.kececizade.com

 LALEZAR
ET LOKANTASI

*Olağanüstü güzellikteki ortamı,
nefis et ve balık çeşitleriyle;
davet, toplantı ve grup yemeklerinin
vazgeçilmez mekânı...*

Geniş kapasiteli kapalı salon, bahçe ve teras
alternatifleriyle hizmetinizde...

Karaağaç Yolu Üzeri Edirne
Tel: 0284-212 24 89-213 06 00
Fax: 0284-212 67 63